

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

**PANNÓNIA KINCSE LEADER
EGYESÜLET
HELYI VIDÉKFEJLESZTÉSI
STRATÉGIA
2011**

1. Vezetői összefoglaló

1.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia követésével 2013-ra a térség fejlődése számottevő lesz gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósul az összefogás az akciócsoport határain kívül és belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget fog eredményezni. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt fog jelenteni a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödik, a térség hagyományai elmélyülnek, valamint a települések megtartó ereje növekszik. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedik 2013-ra.

1.2 Főbb célkitűzések

1. **Faluközpont megújulást elősegítő fejlesztések**
2. **Helyi identitástudat fejlesztése és hagyományörzés vidéken**
3. **Térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi jellegzetességek bevonása a gazdaságfejlesztésbe**
4. **Közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése**
5. **Térségi és települési arculat megteremtése, valamint a térségi információs bázis létrehozása**

1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának gazdasági oldala elsősorban a 2008. évben az Amerikai Egyesült Államokból elinduló válsághullám. A recesszió a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén is markánsan jelentkezett. A helyi vállalkozások működése sok helyen ellehetetlenült, a termékek felvevő piaci beszűkültek. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatánál fontos szempont a fokozatosan erősödő civil társadalom erősítése. Fontos tovább erősíteni a civil szféra elképzeléseit, hiszen nagyon fontos szerep jut a helyi társadalom formálásában és a települési, térségi identitástudat fejlesztésében. A közösségi célú fejlesztésekben és a rendezvények szervezésében a civil szervezeteknek kiemelkedő a szerepe. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának harmadik indoka a jogszabályi háttér változása. A LEADER program átalakítására széles körű társadalmi egyeztetés és helyi szintű tervezés keretében kerül sor a Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával. A jogszabályi változások és a pályázati lehetőségek módosításának kényszere indokoltá teszi a körültekintő felülvizsgálatot. A LEADER pályázatok első szakaszának lezárása után jelentős összegek maradtak kihasználatlan célterületekhez kötve, így a források átcsoportosításával és kevesebb célterület meghatározásával jobban átlátható, pályázóbarát rendszert próbálunk meghatározni, hiszen a HVS felülvizsgálat potenciális célcsoportja a jövőbeni pályázók, akik ösztönöznek minket, hogy a felülvizsgálat a pályázatok átlátható rendszerré alakuljanak át.

1.4 A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatánál a Pannónia Kincse LEADER Egyesület folyamatosan biztosította a nyilvánosság és „társadalmasítás” kritériumainak teljesülését. A legfontosabb tájékoztató felület a www.pkle.hu honlap volt. Emellett 5 darab lakossági fórum megszervezésére is sor került, ahol összesen több mint 37 ember tanácskozott a helyi elképzelésekről. A HVS felülvizsgálat kezdetén a helyi önkormányzatoknak és többcélú kistérségi társulásoknak postai úton eljuttattuk a HVS felülvizsgálatot indító hirdetményt, amit az önkormányzatok kifüggesztettek a hirdetőtáblájukra. A HVS indító megbeszélésen 102 fő jelent meg 2011.02.16.-án és kiválasztásra került a 19 főt számláló tervezői csoport, amely a HVS első szakaszának elfogadásáig háromszor ülésezett. A projektgyűjtés és a kapcsolódó adatlapot a honlapunkon közzétettük és eredményként több mint 173 projektötlet érkezett be. A benyújtott projektötletek százalékos megbontása: 20 % vállalkozói szféra, civil szféra 38%, közsztvéra 42%. A honlapunkon minden érdeklődő folyamatosan

frissítve olvashatja és véleményezheti a HVS-t. A HVS végső elfogadását Egyesületünk közgyűlése 2011. május 24.-én 66 fővel hagyta jóvá.

1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

- A Pannónia Kincse LEADER Egyesület eredeti Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájában 20 darab HPME került meghirdetésre. A jelen felülvizsgálat alapján a HPME-k számát 10 darabra kívánjuk leredukálni. A 10 darab HPME-ből egy darab komplex és egy darab kis értékű fejlesztés meghirdetését tervezzük előzetesen.
- Az első tervezési időszakban a Tervezést Koordináló Csoport 5 fő célkitűzést határozott meg a helyzetelemzés és a beérkezett projektötletek alapján.

2.1. Helyzetelemzés

A térség általános jellemzői

A Pannónia Kincse LEADER Egyesülethez 65 település tartozik, és a sugaras elhelyezkedésű főutaknak köszönhetően jó megközelíthetőséggel rendelkeznek. A helyi közösség települései a tétai, pannonhalmi, győri, csornai és pápai kistérséghez tartoznak. Az első kettő kistérség korábban hátrányos helyzetű kistérség volt, de a csornai és a pápai kistérség helyi közösséghez tartozó települései is hasonló problémákkal küzdenek. A települések lakosság száma alacsony (jellemzően 100-500 fő közötti) és folyamatosan csökken, elöregedő a népesség, a fiatalok elvándorolnak, nincs helyben munkalehetőség, alacsony a vállalkozási hajlandóság és kedv, jelentős a tőkehiány, a termékek, termények feldolgozottsági szintje nem megfelelő, az összefogás számos területen csekély, a kereskedelmi egységek száma alacsony, az idegenforgalmi koordináció hiányzik, zárkóztak az emberek, elégtelen a turisztikai infrastruktúra, pl. szállás- és vendéglátóhelyek, pénzváltóhelyek, ATM-ek, tourinform irodák hiánya. A térség két városa, Pannonhalma és Tét jellemzően falusias jellegű. A Győri kistérség települései jóval fejlettebb képet mutatnak, ami elsősorban Győr közelségének köszönhető, valamint a közlekedési utak és lehetőségek jóval szélesebb skálájának, pl. Pér – repülőtér, Gönyű – kikötő, M1-es autópálya közelsége vonzza a befektetőket és a leteleplőket, valamint az infrastrukturális ellátottság is magasabb. Győr város közelsége a fejlődési irányvonalat egyértelműen meghatározza, elszívó hatása érzékelhető mind a gazdaság, mind az ügyintézés,

valamint a kereskedelem területén. Megemlíthető a mezőgazdaság hanyatló helyzete, mivel a térség nagyrészt szakított ezzel a tradicionális ágazattal az iparosult környezetnek köszönhetően. A közösség számos pontján jelentkező gyenge infrastrukturális ellátottság miatt számos terület „hátrányos” helyzetbe kerülhet, amelyek megakadályozhatják a beruházások megvalósítását, emellett további probléma a térségi arculat hiánya. Földrajzi helyzetéből adódóan a közösségre jellemző az erdők, tájvédelmi területek, nemzeti parkok és műemlék jellegű templomok, kastélyok, kúriák, kegyhelyek megléte (Fertő-Hanság Nemzeti Park, Pannontáj-Sokoró Natúrpark, Szigetköz Tájvédelmi Terület, Pannonhalmi Apátság, Fehér-tavi ökotáj, gyógy- és termálkincs stb.). Szintén a térségre jellemző a bortermelés, a közösség területén található a Pannonhalmi borvidék. Ezen tulajdonságok a turizmust (lovas, vadász, halász, vízi, kulturális, öko, falusi, aktív, bor stb.) és ezen keresztül a gazdaságfejlesztést predesztinálják, ellenben a nem megfelelő feltárás, megközelíthetőség, marketing és kombinált turisztikai programcsomagok hiánya gátolja a bennük rejlő lehetőségek kiaknázását. A helyi közösségben a természeti és kulturális örökségre alapozva gyakran szerveznek fesztiválokat (Nyúli Húsvét, Börcsi lovas vígasságok, rábaközi fesztiválok, Pannonhalmi bornapok és generációk találkozása).

A térség környezeti állapota

A biodiverzitás szempontjából változatosnak tekinthető a helyi közösség területe. A mezőgazdasági jelleg csökkenésével előtérbe került a tájpotenciál csökkenő leterheltsége, amely egyértelműen kedvez a turisztikai adottságok felszínre hozatalának (pl. ökoturizmus). A térség számos felszín alatti és felszíni vízhálózattal rendelkezik. Ezt a vízbázist diffúz szennyeződés nem éri (kedvez a vízi turizmusnak), előfordulhatnak mezőgazdasági eredetű és kommunális hulladékok, amelyek kisebb mértékben károsíthatják a talajt és a vizet. Az EU Víz Keretirányelvnek megfelelően folyik a felszíni víztestek meghatározása, illetve azok mesterséges vagy erősen módosított víztest kategóriába történő besorolása. A legfontosabb veszélyeztető tényezők a térségen kívülről eredő szennyeződések (pl. Rába folyó habzása, 2010. évi vörösiszap-kár). Meghatározó tényezők a térségben a NATURA 2000 területek, bár a főutak, valamint a nagyobb ipari egységek közelségének köszönhetően fokozottan növekszik a környezeti terhelésük. Ezekre a területekre fenntartási-fejlesztési tervek sem készültek, így a természeti fenntarthatóságuk nem teljes körű, ismertségük az érintett településeken alacsony. Emellett jelentős természeti kincs a Pannontáj-Sokoró Natúrpark, valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park is, melyek egyedi flórájukkal és faunájukkal egyediséget kölcsönöznek a természeti

értékek sorában, ám mindezek ellenére a táji adottságok kihasználása nem megfelelő. Számos ritka és éppen ezért szigorúan védett faj is megtalálható a térségben: kosborok, nőszirmok, tavaszi hérics, holló, fekete gólya, gyurgyalag. A klímavédelem érdekében szükség van a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére (új technológiák alkalmazása) és a káros anyagok megkötésére (pl. megfelelő erdőgazdálkodással – Ravasz, bakonyi területek), valamint az alternatív energiaellátó technológiák fejlesztésére és elterjesztésére, melyre egyre több településen vannak kezdeményezések és tervek: pl. bioüzem Mórvidéken, szélkerék Börcsön, a termálfürdő kihasználása Pannónhalma és környékén. A pannónhalmi és pápai kistérség dombvidékén erdőségek (barna erdőszegély talaj), gyümölcs- és zöldség- szőlőtermesztés a jellemző (homokos lösz). A győri és a tétai kistérségben pedig főként alacsonyabb területeken szántóföldi növényeket (barna mezőszegély és homokos talaj), zöldségeket, gyümölcsöket termesztnek. A talajerózió főként a folyók mentén, a dombvidéken pedig a lezúduló csapadékvíz miatt jelentősebb. Egyre több településen hoznak létre hulladékudvart, szelektíven gyűjtik a hulladékot, a megelőzés érdekében pedig szeméttgyűjtő és felvilágosító napokat tartanak. A levegő tisztasága és a zaj mértéke változó: napszaktól és várostól való távolságtól függően, elsősorban a közlekedés növekedésének köszönhetően. A levegőszennyezettség az alternatív energiaforrások növekedésével jelentősen csökkenthető. A természeti erőforrásokat főként a mezőgazdaság, feldolgozás, alternatív energiával foglalkozó ipar hasznosítja. A területre a föld tulajdonviszonyainak átrendeződése, a tsz-ek megszűnése, a kisgazdaságok, családi gazdaságok nagy száma jellemző.

Gazdasági környezet

A közösség területén a profitorientált szektor két irányt mutat. Egyrészt a fejlettebb mikrorégiókban jelentős arányú a külföldi tőke, a területek gazdaságának karakterét a fejlett ipar határozza meg, nagyobb termelési volumennel rendelkező vállalatokkal, a jelentős részük győri ipari egységek beszállítójaként működik. A gépjárműipar és hatásai erősen rányomják a bélyegüket ezekre a területekre is. A másik oldalon jellemző, hogy sok a kisvállalkozás, nem megfelelő tőkeerősséggel és foglalkoztatási potenciállal. A mikro- és kisvállalkozások tekintetében hátráltató tényező a forgótőke hiánya és a győri felvevő piacon kialakult verseny, ahol a kisebb termelési kapacitású vállalkozók nincsenek előnyös versenypozícióban. Számos területen a működő vállalkozások lakosságra vetített aránya elmarad az országos átlagtól, gazdaságfejlesztési intézkedésekkel hozhatók versenyhelyzetbe. A kisvállalkozások egy része a turizmus, a vendéglátás és a borászat területén működik, de sok esetben nem erősödtek meg. Jellemző továbbá a térségre a feldolgozó ipar, de a jelentősebb

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

foglalkoztató cégek mind külföldi tulajdonban vannak. A térségi agráriumnak nagy hagyományai vannak, csökkenő szerepe ellenére a közösség területén elismert helyi termékek, köztük a borkultúra és szőlőtermesztés a meghatározó mind arculati, mind fejlesztési szempontból. Legfőbb probléma a megfelelően összehangolt marketing és PR hiánya, valamint a helyi termékek ismertségének hiánya. További probléma, hogy a szolgáltatási szektor szerepe a fejlett város közelsége miatt alacsony jelentőségű.

A kommunális infrastruktúra terén a térség átlagon felüli színvonalú a víz, villany, gáz, kommunikációs szolgáltatások (szélessávú internet, e-Magyarország pontok léte, mobil- és vezetékes telefonhálózatok), hulladékszállítás tekintetében. A zárt közcatorna kiépítettsége számos területen alacsony, aminek nemcsak környezetvédelmi jelentősége van, hanem az ott élők komfortérzetének meghatározásában is. A közlekedési infrastruktúra Győr központú, és meghatározóan sugaras szerkezetű az úthálózat. A különböző utak mentén elhelyezkedő települések közötti átjárás nem mindig megfelelően megoldott, vagy rossz minőségű, illetve a szilárd útburkolat hiánya is megjelenik számos helyen, gyakoriak a „zsáktelepülések”. A közösségi közlekedés tekintetében a települések nagy része megközelíthető vasúton, és egy kivétellel helyközi buszjáratokkal. Problémát jelentenek a közösségi közlekedésben jelentkező járatritkítások és a vonalak megszüntetése. Ennek hatásaként a személygépkocsi forgalom a közelmúltban (a kiköltözésekkel párhuzamosan) erőteljesen emelkedett. A környező megyeszékhely és városok (Győr, Tét, Pápa, Mosonmagyaróvár) gyorsan elérhetőek. Nagy jelentőséggel bír, hogy a közösség területén található az M1-es autópálya, a péri repülőtér, a gönyői kikötő, így valamennyi közlekedési útvonalon könnyen elérhető. A tömegközlekedési infrastruktúra (utak, autóbusz-pályaudvar, utas tájékoztatás stb.) szolgáltatásai azonban korszerűtlenek, hiányosak, leromlottak, a különböző ágazatok összehangolatlanok. A meglévők mellett további iskolabuszokra, valamint közösségi buszokra lenne nagy szükség, az előregedő lakosság (pl. orvoshoz, rendezvényekre történő szállításhoz) és az iskola összevonások miatt. Az oktatási infrastruktúra tekintetében megállapítható, hogy növekvő tendenciát mutat a közoktatási intézményfenntartó társulások megjelenése, mind az óvodák, mind az általános iskolák tekintetében. A társulások megalakulásának kiváltó okai egyértelműen a finanszírozási problémák és a jelentkező gyermekhiány kezelése. Egységesen megállapítható, hogy vagy a településen vagy térségében az alapvető oktatási intézmények megtalálhatóak. A közép- és felsőoktatási intézmények tekintetében Győr biztosít széleskörű lehetőségeket, amely egyetemi város is egyben. A turisztikai infrastruktúra (szállás- és vendéglátóhelyek) fejlesztése és bővítése egyértelműen kitörési pontot jelenthet a térségnek. Az egészségügyi ellátás tekintetében elmondható, hogy az utóbbi időszakban a két térségi város szerepe

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

jelentősen nőtt a járó-beteg ellátásban. Pannonhalmán 2011. január 1.-ével, már működik, Téten pedig a 2011. év folyamán nyílik egészségcentrum, melyeknek feladata a térségi egészségügyi ellátás megfelelő biztosítása és fenntartása. A bölcsődei és időskori ellátás a térségben nincs megfelelően megoldva. A szolgáltató helyek elszórtan helyezkednek el, és nem hatékonyan működnek. Az önkormányzatok, valamint a kis- és középvállalkozások is tőkehiányosak a térségben. Az önkormányzatok szignifikáns aránya nem tudja önerőből a települési szolgáltatásokat megteremteni. A település kép és települési szolgáltatások fejlesztése megfelelő kitörési lehetőséget biztosíthat a településeknek, a települési elvándorlás csökkentését is eredményezheti, növelheti a városból való kiköltözési kedvet.

A térségi foglalkoztatottsági helyzet több pólusú. Egyrészt egységesen meghatározó jelleget biztosít az ingázás megjelenése Győr közelsége miatt. Az agglomerálódott területeken jellemző az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliségi arány, valamint a magas felsőfokú szakképesítésű munkavállalók aránya. Másrészt a közvetlen vonzáskörzeten kívüli, délebbre fekvő települések a foglalkoztatás és a jövedelmek összetett dimenziójában a régióban az egyik leghátrányosabbnak mondhatók. A foglalkoztatottak és eltartottak aránya rendkívül kedvezőtlen, a munkaerő képzettségi szintje nem kielégítő, valamint az egy főre jutó éves jövedelemszint is elmarad az országos átlagtól, amit gazdaságfejlesztési intézkedésekkel lehetne orvosolni. Az agrárium háttérbe szorulását a térség sikeresen átvészelte, megállapítható, hogy a munkanélküliség ráta regionális szint alatti, ennek ellenére az aktív foglalkoztatottak aránya alacsony. A helyben történő foglalkoztatottság aránya a települések lakosságához viszonyítva elenyésző. A fejletlenebb mikrotérségekben a szellemi foglalkozásúak és pályakezdő munkanélküliek aránya a regionális szint fölött van. A kisebbség (főleg a roma közösségek) helyzete a számuk alapján meghatározó a térségben, a foglalkoztatottságuk ennek ellenére rendkívül alacsony, aminek legfőbb oka az alacsony iskolázottság. A nők szempontjából sem a szolgáltatás területén, sem a termelőszférában helyi szinten nem biztosítanak teljes körűen munkalehetőségeket, ennek oka a települési munkahelyek alacsony száma. A falusi vendéglátás növelése elősegítheti a női foglalkoztatást. A térségi foglalkoztatottsági szint javítása (a meglévő vidéki munkahelyek megtartása mellett), az új munkahelyek létesítésének esélye nagyban függ attól, hogy a térségben működő kis- és közepes vállalkozások képesek-e stabil piacot jelenteni, illetve van-e tőkéjük finanszírozni fejlesztéseiket. Ezért szükséges az innováció támogatása, a turizmus, a megújuló energia, a helyi termékek fejlesztése és azok promóciója, a mikrovállalkozások támogatása, a tevékenység diverzifikáció. Az előzőeket erősíti még a helyi termékek előállítás, védjegy kialakítása és nem utolsósorban a vállalkozások ösztönzése. A különleges gyógynövényekre alapozott terápiais

eljárásokat a Pannonhalmi Főapátságban évszázadok alatt felhalmozott tudására lehet alapozni. A nonprofit szféra foglalkoztató szerepének erősítése (hátrányos helyzetűek foglalkoztatása, a munkapiaci (re)integráció szervezeti feltételeinek megteremtése rendkívül fontos lehetőséget teremthet. A helyi foglalkoztatás növelését aktív munkaerő-piaci politikák folytatásával kell elősegíteni. Nemcsak a hátrányos helyzetűek érdekében, de mindenképpen szükség van az esélyegyenlőség kialakítására különféle programokon keresztül (pl. fórumok szervezése, marketing-tevékenység az irányukba), annak érdekében, hogy elhelyezkedésüket minél inkább megkönnyítsék. Elő kell segíteni a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő csoportok és inaktív foglalkoztatását, amire megoldást nyújthatnak alternatív munkavégzési módok, mint pl. a távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás.

Társadalmi környezet

Jellemző a térségben a non-profit szervezetek jelentős aktivitása a települések életében, amely kimutatható a helyi identitástudat fejlesztésében, községi, közösségi rendezvények szervezésében, fizikai és szellemi értékek megőrzésében, kulturális tevékenységekben egyaránt. A legjelentősebb civil szervezetek a térségből: BÖFME – Börcs, Rendezvényműhely Közhasznú Egyesület – Nyúl, Pándzsa Klub – Pannonhalma, Tárnokrétiak Egyesülete – Tárnokréti, Boróka Táncegyesület – Mórchida, Rábaparti Lovasklub – Kisbabot stb. A változatos földrajzi táji adottságok és a történelmi múlt sokszínű kulturális hagyományokat teremtett. Kiemelkedő szerepük van a népi hagyományok őrzésében (pl. besenyők, svábok, horvátok stb.), valamint a kézművesség és kismesterségek fenntartásában. Problémát jelent, hogy nem rendelkezik a közösség olyan non-profit vagy civil szervezettel, amely az egész térségben éreztetné a hatását. Az ilyen civil szervezetek elsősorban a megyei hatókörrel rendelkező, győri székhelyű egyesületek és alapítványok (pl. a Vakok és Gyengénlátók Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete, a Győr-Moson-Sopron Megyei Társadalmi Egyesületek Szövetsége, a Magyar Vöröskereszt Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezete, a Reflex Környezetvédő Egyesület), melyeknek csak ritkán létezik helyi szinten tagszervezete. Számos településen megoldott a roma kisebbség érdekvédelmi képviselete a szintén megyei hatókörű Győr-Moson-Sopron Megyei Cigányok Érdekvédelmi Szövetségének köszönhetően, amelynek több településen is van helyi szervezete (Pázmándfalu, Győrszemere stb.). A településeken működő civil

Pannónia Kincse LEADER Egyesület
Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

szervezeteknek elsősorban közösségépítő szerepük van (ifjúságvédelem, művelődő egyesületek, sport, szabadidős), a szervezetek hálózatba történő integráltsága és a tanácsadó szolgáltató rendszer kiépítettsége hiányzik. A non-profit szervezetek másik része szociális téren fejti ki tevékenységét vagy az oktatás intézményeinek támogatásához járul hozzá. A térség szinte összes településére kiterjed a non-profit szervezetek által nyújtott kiegészítő szolgáltatások léte (önkéntes tűzoltóságok, polgárőrségek, nyugdíjas klubok, sportegyesületek). A civil szervezetek számára találkozó pontot és együttműködési helyszínt biztosító teleházak, valamint az integrált közösségi terek hiányoznak, vagy a meglévő létesítmények nem felelnek meg funkciójuknak számos településen. A legtöbb információs pont technikával átlagosan felszerelt, de a működésért felelős munkatárs bérének előteremtése nagyon sok helyen jelentős gondot okoz. A civilek önkormányzati támogatásból, NCA és egyéb pályázati úton igyekeznek forráshoz jutni, de egyre jelentősebb az 1 %-os felajánlások mértéke is. A civil szervezetek erősödése és összefogásának támogatása rendkívül fontos, ugyanis egyre több fejlesztő tevékenységet vállalnak magukra. A kistérségi együttműködés erősítéséhez többek között alulról építkező, térségi fejlesztési kezdeményezésekre van szükség. A civil társadalom a civil szervezetek számának növelésével, hálózatuk kiépítésével, a térség ügyeibe való beleszólási lehetőségeinek megteremtésével erősödhet meg. A közösségi kezdeményezések közül a rendezvények sokszor lekorlátozódnak a települési rendezvénykínálat szintjére, kevés a térségi rendezvény, valamint a rendezvény infrastruktúrájának fejletlensége és hiánya sokszor jelentős költségtöbbletet eredményez a településeknek.

Az esélyegyenlőség területén kiemelkedő szempont a nők és a 25 év alatti fiatalok foglalkoztatottságának növelése, a szegregáció felszámolása és az egyenlő hozzáférés biztosítása a projektek megvalósítása során. Nagy hangsúlyt fektetünk a romák vagy megváltozott munkaképességű emberek által vezetett, vagy őket jelentős arányban foglalkoztató vállalkozások indításának ösztönzésére, a hozzájuk kapcsolódó foglalkoztatási, képzési, életvezetési programokra, valamint az akadálymentesítés támogatására. Jellemzően a turisztikai programokban kaphatnak szerepet a roma folklór, illetve jellegzetes kézműves programok újjáélesztése révén. A létrejött Helyi Közösség a tervezés folyamatába, a menedzsmentbe és a megvalósítási folyamat minden fázisába bevonta a roma szervezeteket és a hátrányos helyzetű közösségek képviselőjét, ezzel biztosítva számukra érdekeik érvényesítésének lehetőségét.

Demográfiai helyzet

A helyi közösség területén megfigyelhető alapvető demográfiai folyamatok alakulása nagyjából megegyezik a regionális tendenciákkal. A népesség korösszetétele kedvezőtlen, számos településen megfigyelhető az elöregedő lakosság, a férfiak korábbi halálozása miatt különösen ezeken a településeken figyelhető meg a nők magasabb aránya. Ennek ellenére megállapítható, hogy a térség lakosság száma gyarapodó jellegű, és az aktív korú lakosság száma többszöröse a nyugdíjas korúak számának. A migráció térségi vándorlási különbözete 1990 óta folyamatosan pozitív, ami elsősorban a szuburbanizációs folyamatokkal magyarázható. A demográfiai adatok szempontjából is a legkedvezőbb képet Győri kistérség mutatja, hiszen a foglalkoztatás egyik központja a megyeszékhely. A városhoz közel eső települések lélekszáma folyamatosan emelkedik a városból történő kiköltözések miatt. Itt általában lehetőség van az iskolák, óvodák, posták, szolgáltatások megtartására, a várostól távolabb erre fokozatosan csökken az esély, ami elvándorláshoz vezethet. A többi kistérség demográfiai adatai kevésbé kedvezőek, a városoktól távolabb eső településeken, különösen a hátrányos helyzetű településeken folyamatosan csökken a lakosságszám, ami alapvetően a munkahelyek és a szolgáltatások hiányára vezethető vissza. Az idősebb korosztály nagy aránya miatt a szociális ellátórendszer megerősítésére is szükséges lenne (pl. házi segítségnyújtás). Továbbá problémát jelent az ingázás következtében megjelenő alvótelepüléseknél, hogy nem alakul ki a „lokálpatriotizmus”, a települési identitástudat sokszor gyenge. A közösségek vezetői elkötelezettek a fejlesztések iránt, tradicionális iparágak, képzett agrárszakemberek és borászok, erős gazdálkodási tradíciók jellemzik a térséget. A gazdaság munkaerő-kereslete és a képzés kínálat közötti összhang azonban hiányzik, alacsony a jövedelemszint, a frissen végzett diplomás fiatalok elvándorolnak, a helyi lakosság nem érdeklődik a közügyek iránt, alacsony az innovációs és alkalmazkodási képesség. A romák és a hátrányos helyzetű emberek elsősorban a városoktól távolabb eső településeken telepednek le, hiszen a városhoz közeli településeken a lakásárak nem elérhetőek a számukra. Mivel általában nem megfelelő képzettséggel és hiányos szakmai támogató háttérrel rendelkeznek, ez az elszigetelődésüket tovább fokozza.

A térségben 8 darab hátrányos helyzetű település található: Csornai kistérség: Rábcakapi (189 fő), Cakóháza (67 fő), Markotabödöge (500 fő), Tárnokréti (218 fő), Téli kistérség: Sobor (322 fő), Szerecseny (857 fő), Pannonhalmi kistérség: Lázi (582 fő), Pápai kistérség: Nagydém (428 fő). A hátrányos helyzetű települések többségének legnagyobb problémája, hogy a lakosság elöregedő, lélekszáma csökkenő tendenciát mutat. A legtöbb település semmilyen intézménnyel nem

rendelkezik, iskolája, óvodája már régóta nincs, vagy bezárás fenyegeti. A szolgáltatások hiányosak vagy szinte teljesen hiányoznak. A legközelebbi városok a rossz közlekedés miatt nehezen megközelíthetőek. Ebből adódóan is magas a munkanélküliek száma, hiszen a faluban, de a környéken sincs munkalehetőség. Az önkormányzatok anyagi lehetőségei egyre szűkülnek. Önerőből fejleszteni nem tudnak, a pályázati lehetőségekben bíznak. Több család próbálja kényszerből mezőgazdasági tevékenységből biztosítani megélhetését, ami úgy tűnik egyre nehezebb. A települések a közösség periférikus területein helyezkednek el, többnyire zsáktelepülések. A helyzetük miatt számos olyan problémával küzdenek, melyeknek a megoldása elkülönített támogatás nélkül nem lenne megoldható. Az érintett településeken az adottságokra való tekintettel multi-szektorális gazdaság- és társadalomélénkítésre, illetve vállalkozásfejlesztésre van szükség.

2.2. LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A Pannónia Kincse LEADER Egyesületet alkotó térségekben (Pannonhalmi, Győri, Téti, Csornai és Pápai kistérség) a korábbi időszakban is készültek fejlesztési stratégiák és történtek fejlesztések. A Pannonhalmi, Győri és Csornai kistérség települései a korábbi LEADER + programban is részt vettek, így ismert volt az elejétől fogva a LEADER program társadalmasítása, valamint a helyi igények kielégítése és a partnerség megteremtése a különböző szférák között.

A helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület 259 taggal. Az előírások szem előtt tartása mellett fontos szempont volt a köz-, a vállalkozói szféra és a civil szféra képviselőinek megfelelő aránya, így először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület működésének fő szempontja, hogy biztosítani tudja a helyi szereplők nagyarányú bevonását a programba annak érdekében, hogy a pályázati folyamatban és a keletkezett tervek eredményes végrehajtásában hatékonyan részt tudjanak venni.

Fontos társadalmi szempontok érvényesültek, valamint folyamatosan fenntartjuk a Helyi Akciócsoport és a munkaszervezet működésében

- az alulról jövő kezdeményezések felkarolását,
- a helyi lakosság aktivizálását, bevonását a fejlesztési folyamatokba,

- a kapcsolatteremtést, a kapcsolatrendszer és az együttműködés kialakítását a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása érdekében
- az innováció növelését és a helyi partnerség erősítését.

A helyi partnerség erősödése mutatkozott meg a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megalkotásában. A tervezői csoportüléseken nagy helyi lelkesedés és összefogás eredményeként született meg egy ütőképessé terv, aminek a kezdeményezéseként több száz millió forintnyi fejlesztési támogatás került a Pannónia Kincse LEADER Egyesület településeire.

A helyi partnerség fontos alapkövének tekintjük, hogy Egyesületünk folyamatosan fórumokat tart a térségben, valamint heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal állunk rendelkezésre, így megteremtjük azt a megfelelő bizalmi kapcsolatot, hogy szervezetünkhöz bármikor fordulhatnak az érdeklődők. A munkaszervezet a pályázatok szempontjából meghatározó időszakokat (pályázati beadás, kifizetési kérelem benyújtása, monitoring, stb.) megelőzően rendszeresen tájékoztató előadásokat tart a sikeres pályázati lebonyolítás érdekében, valamint a folyamatosan frissített és aktualizált honlapunkon széles körű tájékoztatást kaphatnak a helyi partnerek a térséget érintő információkról. A partnerség fontos eredménye a megalakult tervezői csoport is, mivel az érintett kistérségek szereplői alulról kezdeményezve, közösen határozzák meg a térség Helyi Vidékfejlesztési Stratégiáját. A LEADER program alapvető eleme a partnerség megteremtése, mivel a közösségi kezdeményezések, a térségi arculat, valamint a helyi szereplők összefogott támogatása csak így teremthető meg megfelelően.

A helyi partnerség erősítése mindenképpen meghatározó lehetőséget biztosít a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén. Az érintett kistérségekre jellemző, hogy a természeti és turisztikai adottságok egymást kiegészítik és erősítik. Fejlesztésük integráltan, minden egyes érintett kistérség lehetőségeink a figyelembevételével kell, hogy történjen. Az előző időszakban az érintett térségek fejlesztési elképzeléseire jellemző volt a lokális, kistérségi határokon belül maradó fejlesztési stratégia megalkotása. Ebből kifolyólag a megvalósult fejlesztések főleg a turizmus és a vállalkozások területén csak az adott területre koncentráltak, partnerségi együttműködések megvalósítását nem tűzték ki célul, és nem egyeztették a stratégiáikat egymás közt. Ennek eredményeképpen az adott térségek esetében a térségek szempontjából hasznos projektek valósultak meg, mint például a kerékpáros turisztikai út a Bakonyban, borturisztikai fejlesztések. Azonban ezek nem voltak átjárhatóak a másik kistérségek felé, ebből kifolyólag lehetetlen volt egységes, több napra szóló

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

turisztikai programcsomagot összeállítani. Az összehangolás hiánya miatt olyan fejlesztések is megvalósultak a szomszédos kistérségekben, amelyek egymás hatását inkább gyengítették, mint erősítették (például vendégházak és falusi szálláshelyek).

Az eddigi fejlesztések legnagyobb problémáját az jelentette, hogy az elszigetelt fejlesztések révén nem nőtt számottevően a térség gazdasági és turisztikai ismeretsége. Jellemzően csak az átutazók álltak meg, illetve vették igénybe a szolgáltatásokat, de ők is csak rövid időre. A másik problémát az jelentette, hogy Győr Megyei Jogú Város közelsége miatt mindenki a városra és a városban zajló gazdasági, turisztikai és vásárló potenciálra koncentrált, így nem törekedtek a térségek ezen bűvköréből történő kitörés elősegítésére. A helyi vidékfejlesztési stratégia megalkotása és jelen felülvizsgálata is a széles körű helyi partnerségen és a társadalmi egyeztetésen alapul. Az Egyesület honlapján folyamatosan biztosítja a nyilvánosság kritériumait, a helyi partnerség és összefogás erősítésére stratégiai fórumokat tart. A tervezői csoport megalakulása és működése is alátámasztja a megfelelő térségek közötti partnerséget, hiszen a kistérségeinkből (Győr-Csornai, Téti és a Pannonhalmi-Pápai) egységesen 6-6 fő képviselteti magát a csoportban.

2.3. LEADER megvalósítás során elért eredmények

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában szereplő célkitűzések és forrásallokáció

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület részére az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. és IV. tengelyes nem horizontális intézkedéseinek helyi szintű végrehajtására a 147/2007 (XII.4.) FVM rendelet összesen 10.117.540 eurós forrást biztosított a program 2007-2013 közötti megvalósítási időszakában. Ebből 7.926.479 euro a III. tengely négy intézkedésének, 2.190.791 euro pedig a IV. tengely (LEADER) célkitűzéseinek megvalósítására fordítható az alábbiak szerint:

	Nem hátrányos helyzetű települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrás (euro)	Hátrányos helyzetű települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrás (euro)	Összesen (euro)	%-os megoszlás
Falumegújítás és -fejlesztés	1 351 052	87 217	1 438 269	14,2
Vidéki örökség megőrzése	2 059 848	0	2 059 848	20,4
Mikrovállalkozások létrehozás és fejlesztése	2 073 872	532 392	2 606 264	25,8
Turisztikai tevékenység ösztönzése	1 822 368	0	1 822 368	18,0
LEADER (IV. tengely)	2 089 015	101 776	2 190 791	21,7
ÖSSZESEN	9 396 155	721 385	10 117 540	100

Az összeg szerkezetének meghatározásakor fontos szempont volt, hogy a gazdaságfejlesztésre és a hátrányos helyzetű települések fejlesztésére az előírt mértéknek megfelelő arányú, ill. mértékű forrás kerüljön meghatározásra. Ennek megfelelően az Egyesület területén található 8 hátrányos helyzetű település fejlesztésére 721.385 euro áll rendelkezésre. A 147/2007 (XII.4) FVM rendelet 8. §-a előírja, hogy az Egyesület az összes fejlesztésre rendelkezésre álló forrás 45%-át a „mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása”, valamint „a turisztikai tevékenység ösztönzése” intézkedések megvalósítására, a LEADER-tervben gazdaságfejlesztési intézkedésekre köteles fordítani.

Az eddig elért számszerűsíthető eredmények

Az eddig elért eredményeket az elmúlt három év során összesen három alkalommal megnyíló kérelem és pályázat benyújtási időszakban beérkezett kérelmek alapján számszerűsíthetjük és összegezhethetjük.

Az ÚMVP III. tengely I. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak: 2008. október 19. - 2009. január 12.)

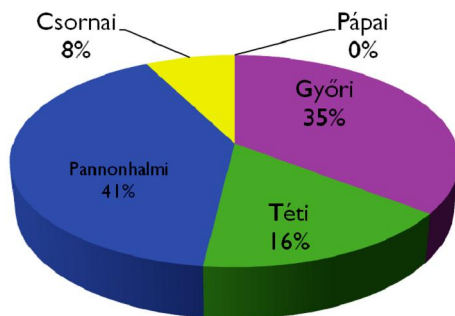
Az ÚMVP III. tengelyének első körében a 65 településről összesen 120 darab támogatási kérelem érkezett be. Ebből 38 darab kérelem került támogatásra, összesen 621.684.750 forint értékben. A hátrányos helyzetű települések tekintetében a számukra elkülönített III. tengelyes forrás 8,28%-a, 13.690.215 forint került lekötésre. Az I. körben a Mikroállalkozások létrehozása és fejlesztése, valamint a Turisztikai tevékenység ösztönzése jogcímek keretében összesen 281.478.481 forintot nyertek el, ami 45,3 %-os arányt jelent, vagyis a 147/2007 (XII.4.) FVM rendeletben a gazdaságfejlesztési intézkedésekre előírt minimum 45%-os kritériumnak eleget tettünk. Az ezen két jogcím keretében támogatott kérelmekben 30 új munkahely létrehozását vállalták a kérelmezők.

Az I. kör során a III. tengelyre allokált összes fejlesztési forrás 29,4 %-át nyertek el.

Az egyes jogcímek közötti összegszerű és kérelemszám szerinti megoszlást az alábbi táblázat szemlélteti:

Jogcím	Beérkezett kérelmek száma	Nyertes kérelmek száma	Elnyert összeg jogcímenként (HUF)
Mikroállalkozások létrehozása és fejlesztése	47 db	16 db	219 335 097
Turisztikai tevékenység ösztönzése	17 db	5 db	62 143 384
Falumegújítás és -fejlesztés	41 db	3 db	34 509 004
Vidéki örökség megőrzése	15 db	14 db	305 697 265
ÖSSZESEN	120 db	38 db	621 684 750

A kérelmek darabszámának és a lekötött forrás kistérségenkénti megoszlása a III. tengely I. körében a következőképpen alakult:

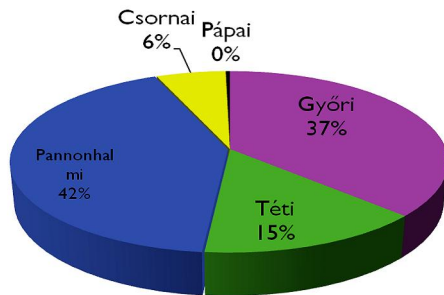
Kistérség	Beérkezett/nyertes kérelmek darabszáma
Győri	32/13
Pannonhalmi	46/13
Téti	31/9
Csornai	4/3
Pápai	2/0

Az ÚMVP IV. tengely I. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak 2009. október 1- november 16.)

A IV. tengely I. körének keretében a meghirdetett 20 célterületből 16 célterületre összesen 68 darab pályázat érkezett be. Összesen 51 darab pályázó nyert támogatást, 13 célterületen, 208.541.759 forint értékben. A lekötésre került forrás a rendelkezésre álló forrás 35%-a.

A hátrányos helyzetű települések összesen 3.973.500. forint támogatást nyertek el, ami a LEADER keretében számukra rendelkezésre álló forrás 14,4%-át jelenti. A 147/2007 (XII.4.) FVM rendelet által kötelezően gazdaságfejlesztésre előírt 45%-os arány teljesült, az összes lekötött forrás 56%-át gazdaságfejlesztésre nyerték el a sikeresen pályázók.

A kérelmek darabszámának és a lekötött forrás kistérségenkénti megoszlása a IV. tengely vonatkozásában a következőképpen alakult:

Kistérség	Beérkezett/nyertes pályázatok darabszáma
Győri	30/19
Pannonhalmi	7/7
Téti	21/16
Csornai	9/8
Pápai	1/1

Az ÚMVP III. tengely II. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak: 2009. 2009.november 16. - december 21.)

Az ÚMVP III. tengely II. körös támogatási kérelem benyújtási időszakban szintén nagy érdeklődés mutatkozott a program iránt, hiszen összesen 130 darab kérelem érkezett be az alábbi kistérségi és jogcímenkénti megoszlás szerint.

Jogcím	Beérkezett kérelmek száma
Mikrovállalkozások fejlesztése	31 db
Turisztikai tevékenység ösztönzése	23 db
Falumegújítás	57 db
Vidéki örökség	19 db

megőrzése	
Kistérség	Beérkezett kérelmek száma
Győri	38 db
Pannonhalmi	47 db
Téti	28 db
Csornai	15 db
Pápai	2 db

A II. pályázati kiírás eredményei a kötelezettségvállalás ütemének függvényében kerülnek kihirdetésre.

LEADER program intézkedéseinek értékelése:

1. LEADER Vállalkozás alapú fejlesztés számszerű eredményei a HPME (Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény) katalógus alapján:

- Helyi jellegzetes ásványvíz készlet kiaknázása - Az elkövetkező 3 évben legalább 1 vízpalackozó üzem létrehozása. A LEADER program keretében sikeresen pályázott a Bencés Ásványvíz Kft. A látványpalackozó megvalósítása minta értékű projekt a Pannónia Kincse LEADER Egyesületben, hiszen ez lesz az első ilyen jellegű fejlesztés a térségben, valamint egyaránt szolgál turisztikai és gazdaságfejlesztési elképzelést is. A HPME-ben megfogalmazott cél eredményesen zárult, és teljesen egyedülálló projekt valósul meg a térségben, így a jelen HVS felülvizsgálat keretében a térség más gazdasági tevékenységeit kívánjuk tovább erősíteni.
- Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése, valamint jövedelemtermelő turisztikai fejlesztések 5000 főnél nagyobb lélekszámú településeken - Minimum 3 darab vállalkozás fejlesztési és minimum 1 darab turisztikai célú projekt megvalósul 2011-re, növekszik a vállalkozók jövedelemtermelő képessége. A megoldási javaslat eredményeként a települési vállalkozások száma és gazdaságfejlesztési lehetőségei tovább nőnek. A HPME eredményeként két gazdasági társaság által benyújtott pályázatot támogatott a Pannónia Kincse LEADER Egyesület. A HPME alkalmas volt arra, hogy a térségünk egyetlen 5000 fő feletti településének vállalkozásai eredményesen pályázhassanak a LEADER programban, mivel a III. tengely intézkedéseiből nem részesülhettek. A két nyertes projekt egyaránt alkalmas turisztikai és gazdaságfejlesztési célkitűzések megvalósítására. A támogatási és települési kört a következő kiírásra kiszélesítjük a teljes térségre, új alapokra helyezve.
- Helyi termék paletta fejlesztése - A fejlesztés eredményeként minimum 2 borászat turisztikai célú fejlesztése, illetve minimum 1 helyi gyógynövényes kert fejlesztése megvalósul az elkövetkező 2 évben. A célterület keretében egy kolostori gyógynövénykultúra fejlesztése és egy intarzia bútorkészítő műhely fejlesztése került támogatására. A térségi helyi termékek meghatározóak a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén, ezért az ilyen jellegű fejlesztések további erősítésére van szükség.

- Vízkincs feltérképezése próbafúrások támogatásával - Minimum 2 próbafúrás megvalósításával két vízbázis feltárása megvalósulhat 2011-ig. A sikeres próbafúrások járulékos eredményeként az elkövetkező 3 évben legalább 1 vízpalackozó üzem létrehozása előirányzott. A próbafúrás célkitűzésre két pályázatot nyújtottak be sikeresen, melyek megvalósítása folyamatban van, összekapcsolva a látványpalackozó megvalósításával teljesült a HPME előirányzott eredménye.

2. LEADER Közösségi célú fejlesztés számszerű eredményei a HPME (Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény) katalógus alapján:

- Információs pontok kialakítása - Az együttműködés eredményeként minimum 2 darab magas színvonalú civil információs központ és 2 darab turisztikai információs pont megvalósul, könnyebb elérhetőséget, átlátható, hasznos információkat biztosítva. A célkitűzésre egy darab pályázat érkezett be a Téli Többcélú Kistérségi Társulástól, amelynek megvalósítása jelenleg folyamatban van. A térségi információhoz való hozzájutás elősegítése mindenképpen fontos célkitűzés a térségben, ezért e célkitűzés további erősítésére van szükség a jövőben is.
- Falumegújítás 5000 fő feletti településeken és Épített és természeti értékek megőrzése 5000 fő feletti településeken – A HPME eredményekén Győrújbarát községben egy evangélikus templom és egy játszótér felújítása valósítható meg. Az önkormányzati játszótér megvalósítása lezárult a 2010. év végére. Az evangélikus templom felújítása az elkövetkező hónapokban esedékes.
- Sportturisztikai és sportolás céljára alkalmas infrastruktúra fejlesztésének támogatása - A fejlesztés eredményeként minimum 3 darab sportolás céljára alkalmas infrastrukturális fejlesztés megvalósul, növelve a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét, ami a települési és térségi szintű társadalmi jólétet is növelheti. A HPME keretén belül 13 darab nyertes pályázat született, amiből eddig 3 darab fejlesztés zárult le. A HPME sikerességét igazolja, hogy a térségben szükség van a meghatározó közösségi kezdeményezések támogatására és a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítására.

3. LEADER Rendezvény számszerű eredményei a HPME (Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény)

katalógus alapján:

- Térségi rendezvénykínálat bővítése és Meglévő rendezvények színvonalának emelése – A HPME katalógus számszerűsíthető eredményei alapján 13 rendezvény megvalósítása volt előirányzott. A LEADER program keretében 25 darab rendezvény támogatása valósult meg. Az intézkedésen belül a 2010. év folyamán 17 darab rendezvény valósult meg sikeresen, ide érte a hátrányos és nem hátrányos helyzetű települések települési és térségi rendezvényeit. A pályázati kiírás sikerességének köszönhetően, valamint a rendezvényeknek a helyi identitástudat fejlesztésében és a hagyományörzésben betöltött szerepe miatt egyértelműen fontos a jogcím további erősítése.

4. LEADER Térségen belüli együttműködés számszerű eredményei a HPME (Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény) katalógus alapján:

- Szakmai hálózatok kialakítása - Minimum 1 darab térségi arculati elem kialakítása legkésőbb 2010 végére, a térségi arculati elem odaítéléséhez kapcsolódó szempontrendszer meghatározása, amelynek tartalmaznia kell a védjegyet igényelhetők körét, a védjegy odaítélésének szempontrendszerét, illetve a bírálati folyamatot. Várhatóan 1 darab vállalkozói szakmai hálózat kialakulása megvalósul 2011-re. A pályázat eredményeként egy gazdasági társaság pályázata került támogatásra. A projekt célja a térségi bormarketing hálózat kialakítása volt. Megvalósítása jelenleg is folyamatban van, a projekt egy térségi bormarketing könyvvel zárul, melynek kiadása 2011 végén valósul meg.

5. LEADER Térségek közötti és nemzetközi együttműködés számszerű eredményei a HPME (Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény) katalógus alapján:

- Regionális, országos és nemzetközi szintű konferenciák támogatása - Minimum 3 darab konferencia megrendezésre kerül a következő két évben. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület nyújtott be sikeres pályázatot, amelynek eredményeként 2010. novemberében egy háromnapos szakmai konferencia valósult meg, ahol osztrák, szlovák és román LEADER Akciócsoportok képviseltették magukat. Mivel a térségek közötti és nemzetközi együttműködések a jövőben központi kiírás alapján fognak meghirdetésre kerülni, fejlesztési irányvonalat nem határozunk meg a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában erre az intézkedésre.

2.4. Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008. év elején készítette el átfogó stratégiáját. A stratégia alapját szolgálta, hogy a Helyi Akciócsoport településein a turizmus a fejlődés motorját jelenti. Különösen fontos volt megállapítani, hogy komplex fejlesztésekben kell gondolkodni nemcsak az adott településen belül, hanem térségi szinten. Egy településen belül ne csak egy adott létesítmény fejlesztésére fókuszáljanak, hanem összetett, minden igényt, kielégítő szolgáltatáscsomagot hozzon létre mind a település, mind a kistérség. A nagyobb turistaforgalom természetesen visszahat a települések egyéb ágazataira is, ezáltal fejlesztéseket generál a települések egészére vonatkozóan. Új munkahelyek jönnek létre, infrastrukturális fejlesztések generálódnak, erősödik a térségre gyakorolt kohéziós hatás, és összességében megnő a települések versenyképessége. A turizmus fejlesztését egyértelműen lehetetlen megvalósítani értékmegőrzés és vidékfejlesztés nélkül, ellenben e fejlesztések kihatással vannak a civil társadalom összefogásának megerősítésére és a hátrányos helyzetű csoportok, illetve romák projektbe történő hatékony bevonására. A helyi munkahelyteremtés és a turisztikai tevékenység ösztönzése növeli a vállalkozási kedvet és a településre beáramló tőkét. Az eddigi fejlesztések legnagyobb problémáját az jelentette, hogy az elszigetelt fejlesztések révén nem nőtt számottevően a térség gazdasági és turisztikai ismeretsége. Jellemzően csak az átutazók álltak meg, illetve vették igénybe a szolgáltatásokat, de ők is csak rövid időre. A másik problémát az jelentette, hogy Győr Megyei Jogú Város közelsége miatt mindenki a városra és a városban zajló gazdasági, turisztikai és vásárlói potenciálra koncentrált, ebből kifolyólag nem törekedtek a térségek a helyi kezdeményezés elősegítésére.

A stratégia alapvető célja megfelelően teljesült, hiszen mind a III. tengelyben, mind a LEADER programban rendkívül magas volt a pályázati potenciál. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület egyaránt fontosnak tartotta és a jövőben is meghatározó prioritást élvez a gazdaságfejlesztés, valamint a közösségi és szolgáltatás fejlesztés megfelelő aránya.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának gazdasági oldala elsősorban a 2008. évben az Amerikai Egyesült Államokból elinduló válsághullám. A recesszió a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén is markánsan jelentkezett. A helyi vállalkozások működése sok helyen ellehetetlenült, a termékek felvevő piaci beszűkültek. Támogatások híján, valamint a válság okozta gazdasági nyomás miatt sok helyi és térségi kis vállalkozások a visszafogott működés irányába terelődtek. Sok esetben a gazdálkodók még a munkahely megtartást sem tudták biztosítani, jelentős csődhullám söpört végig a térségben. A tőkeerős cégek is többször kénytelenek voltak a munkaerő állományukat csökkenteni. A

fogyasztási kereslet visszaesése a helyi vállalkozások jövedelem termelési szintjét is veszélyeztette. A III. tengely mikro-vállalkozások létrehozása és fejlesztése, turisztikai tevékenység ösztönzése és a IV. tengely gazdaságfejlesztési elképzelései új lehetőséget biztosítottak a térség gazdasági elképzeléseinek fogantatásához. A két fejlesztési forrás keretében több mint 50 munkahely létesítése előirányzott az elkövetkező években, nem beszélve a jelentős munkahely megtartásról, ami a támogatási forrásoknak köszönhetően valósul meg. A gazdaságfejlesztési célokra a Pannónia Kincse LEADER Egyesület fejlesztési forrásainak több mint a felét allokálja. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának fontos alapköve a települési és térségi gazdaság stabilitásának megteremtése, fontos hangsúlyt fektetve a kezdő vállalkozók lehetőségeinek megteremtésére, valamint a térségben szignifikánsan képviselt helyi termék előállítók összefogására és támogatására.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatánál fontos szempont a fokozatosan erősödő civil társadalom erősítése. Fontos tovább erősíteni a civil szféra elképzeléseit, hiszen nagyon fontos szerep jut a helyi társadalom formálásában és a települési, térségi identitástudat fejlesztésében. A közösségi célú fejlesztésekben és a rendezvények szervezésében a civil szervezeteknek kiemelkedő a szerepe. A közösségi célú, nem jövedelem termelő fejlesztésekben nagy számmal nyújtottak be sikeres pályázatot. Az önkormányzatok és a civil szféra közel a LEADER források 45%-át kötötték le. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában szereplő fejlesztési források allokálásánál fontos szerep jut a közösségi és térségformáló projektek támogatására, hiszen a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén ezen fejlesztések nagyban hozzájárulnak a településkép javításához és a kohézió erősítéséhez, ide értve mind a rendezvények, képzések és közösségi célú fejlesztéseket, falumegújítás és fejlesztés, valamint vidéki örökség jogcímeit.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának harmadik indoka a jogszabályi háttér változása. A LEADER program átalakítására széles körű társadalmi egyeztetés és helyi szintű tervezés keretében kerül sor a Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával. A jogszabályi változások és a pályázati lehetőségek módosításának kényszere indokoltá teszi a körültekintő felülvizsgálatot.

A LEADER pályázatok első szakaszának lezárása után jelentős összegek maradtak kihasználatlan célterületekhez kötve, így a források átcsoportosításával és kevesebb célterület meghatározásával jobban átlátható, pályázóbarát rendszert próbálunk meghatározni, hiszen a HVS felülvizsgálat potenciális célcsoportja a jövőbeni pályázók, akik ösztönöznek minket, hogy a felülvizsgálat a pályázatok átlátható rendszerré alakuljanak át.

A HVS felülvizsgálatának indokoltságát összefoglalóan jellemzi, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik a helyi munkahelyteremtés elősegítésére, a helyi civil társadalom erősítésére, a település kép javítására valamint a helyi közösségi kezdeményezések lehetőségeinek megteremtésére.

2.5. SWOT-elemzés

Erősségek:

- Térségen átnyúló kapcsolatok
- Természeti és kulturális örökségek, hagyományőrzés, helyi identitástudat
- Szerteágazó, széles körű természeti adottságok
- Az ország legdinamikusabban fejlődő térsége, Győr közelsége miatt alacsony munkanélküliségi ráta
- Jól földrajzi elhelyezkedés, megközelíthetőség, térségen áthaladó közlekedési folyosók
- Homogén etnikai összetétel
- Helyi termékek széles választéka
- Aktív civil szervezetek a térségben
- Alternatív energia hasznosítására alkalmas vidék

Gyengeségek:

- Közutak rossz állapota, megnehezíti a települések megközelíthetőség
- Zsáktelepülések
- Győr elszívó hatásának erősödése – „alvó települések” számának elterjedése
- Középületek, település életében és képében meghatározó közterületek, infrastruktúra, közművek hiánya, illetve rossz állapota

Pannónia Kincse LEADER Egyesület
Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

- Kistérségek elszigetelten működnek
- Lakosság szám csökkenése, elöregedése
- Települések megtartó ereje folyamatos csökkenése, helyi vállalkozói aktivitás csökken
- Helyi termékekkel kapcsolatos összefogás nem jellemző, helyi termékek helyben történő feldolgozása és értékesítése nem megoldott
- Turisztikai befogadó infrastruktúra hiánya (pl.: szálláshely)
- Térségi és települési marketing hiánya
- Településen a felnőtt képzés, nyelvi és informatikai képzés hiánya
- Kistérségi rendezvények hiánya, kapcsolódó eszközhiány
- Tőkehiány
- Periférikus területek és az agglomeráció fejlettségének ellentét

Lehetőségek:

- LEADER program, egyéb vidékfejlesztési pályázatok
- A civil szervezetek nagyobb szerepvállalása lehetőséget teremt a térségi összefogás megteremtésére
- Átmenő turizmus megállítása szálláshelyek és pihenőhelyek létrehozásával, kapcsolódó programok megteremtésével
- IKSZT-k térségi szerepvállalása
- Helyi, térségi „Piac”, ahol igény mutatkozik a helyben előállított termékekre
- Győri, Pannonhalma, Pápa városok közelségének kihasználása, közös marketing programok megvalósításán keresztül, valamint vállalkozó és térségi marketing lehetőségének megteremtése

Pannónia Kincse LEADER Egyesület
Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

- Természeti és kulturális adottságok, Natura 2000 és nemzeti park, épített örökség által nyújtott lehetőségek széles körű kihasználása és turisztikai termékek összekapcsolása
- Kiaknázatlan termál és édesvíz készletek kihasználásának megteremtése
- Megújuló és alternatív energia hasznosításával a környezettudatosság megteremtése
- Helyi vállalkozások segítése (munkahelyteremtés és megtartás) vidékfejlesztési támogatásokkal
- Korábbi vagy használaton kívüli mezőgazdasági ingatlanok újrahasznosítása, új mezőgazdasági telephelyek kialakítása
- Fiatalok bevonása a vidékfejlesztésbe

Veszélyek

- LEADER pályázatok hosszú elbírálási ideje csökkenti a pályázói kedvet
- Ipari és természeti károk miatt az adottságok kiaknázása ellehetetlenül
- Utófinanszírozás
- Források és normatívák csökkenésével a hátrányos helyzetű települések számának növekedése
- Gazdasági válság utóhatásai
- Győr elszívó hatása, mint veszélyforrás

3. Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

3.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia követésével 2013-ra a térség fejlődése számottevő lesz gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósul az összefogás az akciócsoport határain kívül és belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget fog eredményezni. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt fog jelenteni a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödik, a térség hagyományai elmélyülnek, valamint a települések megtartó ereje növekszik. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedik 2013-ra.

3.2. Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia indokoltságát tükrözi a Pannónia Kincse LEADER Egyesület helyzetelemzése, mivel a települések egységesen olyan problémákkal küzdenek, ami egy összehangolt térségi stratégia intézkedései keretében orvosolhatóak és lehetőséget lehet teremteni a célkitűzésekkel mind a települési, mind a térségi célok eléréséhez.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia lehetőséget kíván adni a térségi potenciál kiaknázásához. A nagy területet eltérő jellegzetességeit egy egységben kezelve a legfontosabb probléma a települések alacsony népességmegtartó ereje, ami visszavezethető a helyi munkahelyteremtésre és a munkalehetőségek szűkösségére. A beruházások szempontjából túlzott városközpontúság érvényesül, aminek oka többek között az, hogy a kommunális infrastruktúra sok helyen nem teljes. A megfelelően összehangolt marketing és PR hiánya nagymértékben gátolja a térség turisztikai és gazdasági lehetőségeinek kiaknázását.

A helyi vidékfejlesztési stratégia lehetőséget biztosít a térség legfontosabb lehetősége gazdaság több aspektusból történő fejlesztésére. A helyi vállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatásával biztosítható a települési foglalkoztatás növelése, és ezzel erősíthető a megtartó erő is.

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

A legfontosabb célkitűzés a helyi gazdasági potenciál erősítése, Győr elszívó hatásának kompenzálása a vidéki területeken. Meghatározó szempont a periférikus területek és a térségi egyenlőtlenségek kompenzálása helyi munkahelyteremtéssel és megtartással, jövedelemtermelési potenciál elősegítésével. Emellett a turisztikai szempontú gazdaságfejlesztés és közösségi célú fejlesztések egységes irányvonalat biztosíthatnának az öko-, vízi-, bor-, lovas-, szakrális, kerékpáros stb. turizmusnak, ami egy egységes marketing szemlélettel párosítva megfelelő kitörési pontot jelenthet a térség egészének. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület széles helyi termék palettával rendelkezik. A helyi termékeket termelők és előállítók tőke hiányában nem tudnak megfelelően a helyi piacokon érvényesülni. Megfelelő támogatási rendszert kell biztosítani ezen termékeket előállítóknak és meg kell teremteni a köztük lévő kapcsolódási pontokat, hogy a versenyképességük erősödjön. Fontos igény a térségben a helyi termékek bemutatathatóvá tétele, mivel a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén kevés lehetőség biztosított az ilyen jellegű tevékenységek megvalósítására.

Jellemző a térségben a non-profit szervezetek és helyi önkormányzatok jelentős aktivitása a települések életében, amely kimutatható az identitástudat fejlesztésében, rendezvényszervezésben fizikai és szellemi értékek megőrzésében, kulturális tevékenységekben egyaránt. Ezért fontos a közösségi kezdeményezések minél szélesebb körű fejlesztése, mivel a gazdasági fejlesztések biztosítják a jövedelemtermelési szintet a térségben, a települések megtartó erejének, a helyi identitástudat erősítése és a non-profit szféra támogatása biztosítja a fejlesztési források társadalmi aspektusát.

A civil szervezetek rendkívül aktívak a térségben. Civil szervezetek erősödése és összefogásának támogatása rendkívül fontos, ugyanis egyre több fejlesztő tevékenységet vállalnak magukra. A kistérségi együttműködés erősítéséhez többek között alulról építkező, térségi fejlesztési kezdeményezésekre van szükség. A civil társadalom a civil szervezetek számának növelésével, hálózatuk kiépítésével, a térségi és települési fejlesztési lehetőségeinek megteremtésével erősödhet meg.

A helyi vidékfejlesztési stratégia társadalmi vonulatát tovább erősíti, térség szinte összes településére kiterjed a non-profit szervezetek által nyújtott kiegészítő szolgáltatások léte (önkéntes tűzoltóságok, polgárőrségek, nyugdíjas klubok, sportegyesületek). Civil szervezetek és a település lakosságának találkozási pontját és együttműködési helyszínt biztosító teleházak, valamint számos településen a különböző típusú közösségi terek biztosítják. A meglévő létesítmények nem felelnek meg a funkciójuknak számos településen, nem látják el a megfelelően a közösségi célokat, ide értve a

szabadidő hasznos eltöltésének, kulturális és helyi vagy közösségi rendezvény megrendezésének valamint a közösségformáló szerepkör biztosítását. A népesség megtartó erő fontos probléma a térségünk helyzetében, mivel a szélesebb szolgáltatási kör javítja az elvándorlási mérleget, valamint új beköltözőket indukálhat a településekre. Ennek a sarkalatos pontja a faluközpontú megújulását elősegítő fejlesztések, valamint a helyi kezdeményezések tovább erősítése. A faluközpontú megújulást segíti a vidéki örökség megőrzése és a falumegújítás és fejlesztés jogcímei is. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület szerteágazó és régmúltra visszanyúló hagyományokkal rendelkezik. A települési hagyományok megőrzése és az „eltemetett” és méltatlanul elfeledett emlékek, ide értve mind az épített emlékeket, mind a kulturális emlékeket, a felszínre törjenek és erősítsék a térség identitását.

A helyzetelemzés rész alapján is megállapítható, hogy a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén nincsenek lefektetve a megfelelő marketing és arculati kezdeményezések, valamint nem áll rendelkezésre egy egységes elektronikus információs adathalmaz, amely elérhető a térség lakosainak, illetve az ide érkezőknek és megfelelő tájékoztatást ad a térségünk adottságairól és előnyeiről, valamint megalapozott és széles körű spektrumban ismerteti Akciócsoportunk területét. A fenti indokok miatt szükséges megteremteni a megfelelő települési és térségi arculatot, valamint a szükséges információs adatbázisokat a térségünk ismertségének növelése érdekében.

3.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia célkitűzéseinek alapját a 3.1.-es fejezetben megfogalmazott illeszkedések jelentik.

- A. célkitűzés: Faluközpontú megújulást elősegítő fejlesztések** - A meglévő létesítmények nem felelnek meg a funkciójuknak számos településen, nem látják el a megfelelően a közösségi célokat, A népesség megtartó erő fontos probléma a térségünk helyzetében, mivel a szélesebb szolgáltatási kör javítja az elvándorlási mérleget, valamint új beköltözőket indukálhat a településekre. Ennek a sarkalatos pontja a faluközpontú megújulását elősegítő fejlesztések, valamint a helyi kezdeményezések tovább erősítése. A faluközpontú megújulást segíti a IV. tengely mellett a III. tengely keretében megfogalmazott vidéki örökség megőrzése és a falumegújítás és fejlesztés jogcímei is. A

Fő intézkedések:

- **Falumegújítás és fejlesztés**
- **Vidéki örökség megőrzése**
- **LEADER Közösségi Célú fejlesztés**

B. célkitűzés: Helyi identitástudat fejlesztése és hagyományőrzés vidéken – A helyi identitástudat fejlesztésében a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén meghatározó szereppel bírnak a helyi civil szervezetek. Jellemző a térségben a non-profit szervezetek és helyi önkormányzatok jelentős aktivitása a települések életében, amely kimutatható az identitástudat fejlesztésében, rendezvényszervezésben fizikai és szellemi értékek megőrzésében, kulturális tevékenységekben egyaránt. Ezért fontos a helyi identitás tudat és hagyományőrzés a vidéken, mivel az ilyen jellegű fejlesztési irányvonalak képviselik a stratégia társadalmi alapját, a helyi és térségi szintű közösségformáló elképzeléseket.

Fő intézkedések:

- **LEADER Rendezvény**
- **LEADER Közösségi célú fejlesztés**
- **LEADER Képzés**
- **LEADER Térségen belüli együttműködés**

C. célkitűzés: Térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi jellegzetességek bevonása a gazdaságfejlesztésbe. - A helyi vidékfejlesztési stratégia lehetőséget biztosít a térség legfontosabb lehetősége gazdaság több aspektusból történő fejlesztése. A helyi vállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatásával biztosítható a települési foglalkoztatás növelése, és ezzel erősíthető a megtartó erő is. A legfontosabb célkitűzés a helyi gazdasági potenciál erősítése, Győr elszívó hatásának kompenzálása a vidéki területeken. Meghatározó szempont a periférikus területek és a térségi egyenlőtlenségek kompenzálása helyi munkahelyteremtéssel és megtartással, jövedelemtermelési potenciál elősegítésével. Emellett a turisztikai szempontú gazdaságfejlesztés és közösségi célú fejlesztések egységes irányvonalat biztosíthatnának az

öko-, vízi-, bor-, lovas-, szakrális, kerékpáros stb. turizmusnak, ami egy egységes marketing szemlélettel párosítva megfelelő kitörési pontot jelenthet a térség egészének. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület széles helyi termék palettával rendelkezik. A helyi termékeket termelők és előállítók tőke hiányában nem tudnak megfelelően a helyi piacokon érvényesülni. Megfelelő támogatási rendszert kell biztosítani a termékeket előállítóknak, és meg kell teremteni a köztük lévő kapcsolódási pontokat, hogy a versenyképességük erősödjön.

Fő intézkedések:

- **Mikrovállalkozások létrehozás és fejlesztése**
- **Turisztikai Tevékenység Ösztönzése**
- **LEADER képzés**
- **LEADER Vállalkozás alapú fejlesztés**
- **Új Széchenyi Terv**

D. célkitűzés: Közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése - A közösségi kezdeményezések célja a szabadidő hasznos eltöltésének, kulturális és helyi vagy közösségi rendezvény megrendezésének valamint a közösségformáló szerepkör biztosítása. A közösségi kezdeményezések és a helyi partnerség alapjai a non-profit szervezetek és helyi önkormányzatok, mivel jelentős szerepük van a települések életében, amely kimutatható az identitástudat fejlesztésében, rendezvényszervezésben, kulturális tevékenységekben egyaránt. Ezért fontos a közösségi kezdeményezések minél szélesebb körű fejlesztése, mivel a gazdasági fejlesztések biztosítják a jövedelemtermelési szintet a térségben, a települések megtartó erejének, a helyi identitástudat erősítése és a non-profit szféra támogatása biztosítja a fejlesztési források társadalmi aspektusát.

Fő intézkedések:

- **LEADER Közösségi célú fejlesztés**
- **LEADER térségen belüli együttműködés**

E. célkitűzés: Térségi és települési arculat megteremtése, valamint a térségi információs bázis létrehozása - A helyzetelemzés rész alapján is megállapítható, hogy a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén nincsenek lefektetve a megfelelő marketing és arculati kezdeményezések, valamint nem áll rendelkezésre egy egységes elektronikus információs adathalmaz, amely elérhető a térség lakosainak, illetve az ide érkezőknek. Fontos célkitűzés, hogy megfelelő tájékoztatást tudjon adni a térségünk adottságairól és előnyeiről, valamint megalapozott és széles körű spektrumban ismerteti Akciócsoportunk területét. A fenti indokok miatt szükséges megteremteni a megfelelő települési és térségi arculatot, valamint a szükséges információs adatbázisokat a térségünk ismertségének növelése érdekében.

Fő intézkedések:

- LEADER Térségen belüli Együttműködés
- LEADER Községi Célú fejlesztés

3.4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

1. HPME (Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény) struktúra:

1.1. "Szabadidő hasznos eltöltése" a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV. tengely (LEADER) Községi célú fejlesztés

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 90.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Faluközpontú megújulást elősegítő fejlesztések

-HPME kódolása: „A” célterülethez tartozó 2. HPME „A2”

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** Győr város közelsége alapvetően fontos tényezőt képvisel a Pannónia Kincse LEADER Egyesület által lehatárolt terület lakóinak és településeinek is egyaránt. A felmérések szerint a városban élők jelentős része a vidéki kikapcsolódási, rekreációs és sporttal kapcsolatos szolgáltatások meglétét. A térségi sportturisztika is egyre nagyobb hangsúlyt kap, a hármashatár (magyar-szlovák-osztrák), valamint a nemzetközi szintű kerékpárút kiépítésének köszönhetően. A településeken a sportolási infrastruktúra néhány kivétellel a sportpályára korlátozódik. A települési szintű sportlétesítmények gyakran meghatározóak a település életében és fontos összetartó erőt is jelenthetnek az ott megrendezett sporteseményeknek köszönhetően. A kisebb településeken nincsenek kikapcsolódásra és az aktív szabadidő eltöltésére alkalmas területek. A fiatal korosztály inkább a közeli városokban keresnek kikapcsolódási lehetőséget.
- **Probléma/Lehetőség:** Annak ellenére, hogy Győr város a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területét alapvetően befolyásolja közvetetten és közvetlenül, a vidéki térség nem tud megfelelő sportolási és rekreációs lehetőséget biztosítani a városból. A külföldről ide érkezőknek sokszor csak turisztikai látnivalókra korlátozódik a látogatása, megfelelő rekreációs lehetőség nem biztosított. A települési szintű sport infrastruktúra sokszor elhanyagolt és leamortizált állapotban van. A helyi lakosok közérzetét kedvezőtlenül befolyásolja a kikapcsolódási lehetőségek hiánya.
- **Megoldás:** A helyi akciócsoport tervezési területén kül- és beltéri szabadidős és sporttevékenység feltételeinek megteremtése, sportolás céljára alkalmas infrastruktúra fejlesztése, felújítása és bővítése, valamint a kapcsolódó sporteszközök beszerzésének támogatására.
- **Eredmény:** A fejlesztés eredményeként minimum 10 darab, sportolás céljára alkalmas infrastrukturális fejlesztés megvalósul, növelve a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét, valamint a települési és térségi társadalmi szintű jólétet is növelheti. A fiatal korosztály számára pedig egyértelműen a megfelelő kikapcsolódási lehetőséget tudja biztosítani.

- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.2. Multifunkcionális szolgáltatóház kialakítása és képzések támogatása

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV.tengely (LEADER) – Közösségi célú fejlesztés

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 50.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Faluközpontú megújulást elősegítő fejlesztések

-HPME kódolása: „A” célterülethez tartozó 1. HPME „A1”

- HPME felépítése:

- Helyzet/Adottság: A 65 település területén szinte mindenhol megtalálhatók a közösségi célokat szolgáló épületek, közösségi terek. Ezek a közösségi jellegű terek meghatározó fontossággal bírnak a településeken, hiszen egyrészt többnyire központi elhelyezkedésük miatt a településkép meghatározó elemei, valamint a települési civil központok, illetve közösségi programok színteréül szolgálnak.
- Probléma/Lehetőség: A térségi önkormányzatoknál jelentkező általános probléma a fejlettségi szinttől függetlenül, hogy a kötelező feladatellátásra allokált források fokozatos csökkenése miatt a fejlesztésekre szánt forrásokból kell átcsoportosítaniuk. A közösségi célú terek gyakran állapotuk miatt nem tudják a teljes körű, települési igényeknek megfelelő szolgáltatásokat nyújtani. Emellett a települési szintű képzéseknek rendkívül alacsony a jelentőségük.
- Megoldás: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén multifunkcionális szolgáltatóház kialakításával kapcsolatos beruházás megvalósítására, valamint a létesítményben megtartandó képzések támogatására. A multifunkcionális szolgáltatóház az alábbi szolgáltatások ellátására alakítható ki: kézműves foglalkozások helyszíne, helyi termék kiállító tér, civil szervezeteknek és hálózatoknak központi iroda, képzési és rendezvény központ, ifjúsági klub, kulturális és közösségfejlesztési központ, civil és turisztikai információs pont, inkubátorház és kapcsolódó tanácsadás.

- **Eredmény:** 2013. december 31-ig minimum 2 darab multifunkcionális szolgáltatóház kialakítása. A multifunkcionális szolgáltatóházban minimum 2 darab képzés megvalósul. A beruházás és a kapcsolódó képzések komplex projektként a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területen élők számára előnyös humán fejlesztéseket tudnak biztosítani.
- **Érintett települések:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.3. A térségi és helyi termék paletta környezettudatos fejlesztése

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV. tengely (LEADER) – Vállalkozás alapú fejlesztés

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 411 - Versenyképesség

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 120.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi jellegzetességek bevonása a gazdaságfejlesztésbe

-HPME kódolása: „B” célterülethez tartozó 1. HPME „B1”

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A térség egyediségét egyértelműen meghatározzák a helyi termékek. Számos termék ismeretes a közösség területén: kecskesajt, tejtermékek, péktermékek, biotermékek, borok, kézműves és néphagyományokon alapuló termékek. A helyi termékek előállításához az alapanyag nagy részben rendelkezésre áll, mind a mezőgazdasági, mind nyersanyagok területén. Az előállításuk többnyire családi gazdaságokban, egyéni, illetve kisvállalkozások keretében történik.
- **Probléma/Lehetőség:** A helyi termékek előállításánál megemlíthető probléma, hogy egyedi eszközöket igényelnek, illetve speciális infrastruktúra megléte szükséges, melyeknek magas a költségvonzata, ez az indoka elsősorban annak, hogy a térségben számos helyen a helyi termék ágazat szerepének csökkenése tapasztalható. Hiányoznak a helyi termékek bemutatására alkalmas speciális terek és eszközök. A helyi viszonylatban működő vállalkozások nincsenek kellőképpen informálva a megújuló energiaforrások által nyújtott kedvező lehetőségekről, a vállalkozói mentalitás sok helyen nem nyitott az újabb jellegű

módszerek bevezetésére, egyfajta elzárkózás tapasztalható az innovatívabb megoldásokkal szemben. A másik említést érdemlő akadályozó tényező a környezetkímélő, megújuló energiaforrások alacsony szintű kihasználtsága

- **Megoldás:** A helyi/térségi termékek előállításához, feldolgozásához, értékesítéséhez, bemutathatóvá tételéhez és kapcsolódó környezettudatos fejlesztéséhez telekhatáron belüli építési, felújítási, bővítési beruházásokra, kapcsolódó eszközbeszerzésre, minőségirányítási rendszer bevezetéséhez, valamint marketing tevékenység megvalósításához.
- **Eredmény:** Minimum 5 darab környezettudatos helyi termék fejlesztés megvalósul 2013-ig. A helyi termék előállítók között a környezettudatos magatartás elterjedése várható. A helyi termények és termékek ismertsége növekszik, a kereslet és kínálat helyben találkozik. A termékek kiváló és állandó minősége a turisták számára is vonzóbbá teheti térségünket. A projektek kihalóban lévő szakmák fennmaradását is jelentheti az elkövetkező években.

- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.4. Kalandpark, élménypark kialakításának támogatása

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV. tengely (LEADER) – Vállalkozás alapú fejlesztés

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 60.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi jellegzetességek bevonása a gazdaságfejlesztésbe

-HPME kódolása: „B” célterülethez tartozó 2. HPME „B2”

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területe rendkívül széles körű természeti adottságokkal rendelkezik (Bakony, jelentős erdőterületek). Ezek a természeti adottságok alkalmasak a szabadidő hasznos eltöltését célzó jövedelemtermelő és egyben turisztikai attrakciókat képviselő kalandparkok és élményparkok kialakítására. A Pannónia

Kincse LEADER Egyesület területén eddig ilyen jellegű létesítmény még nem épült ki, nincsenek az adott természeti adottságok megfelelően kihasználva.

- **Probléma/Lehetőség:** A természeti adottságok nincsenek kellőképpen kihasználva az aktív turisztikai elképzeléseket megvalósító kalandparkok és élményparkok kiépítésére. A létesítmények magas költségvonzata miatt sem valósulhattak meg ilyen jellegű elképzelések. A kalandparkok kialakítása nagy előnyt jelent a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területének, mivel a térség látogatottsága egyértelműen nő és a parkhoz kapcsolódó kiegészítő turisztikai szolgáltatások (szálláshely szolgáltatás, étkeztetés stb.) biztosításával többletbevételt realizálhatnak a helyi vállalkozások és szervezetek.
 - **Megoldás:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén a "Szabadidő hasznos" eltöltését biztosító profitorientált jellegű kalandparkok/élményparkok kialakításának támogatására. Támogatás vehető igénybe a létesítmények kialakításához kapcsolódó tereprendezésre, parkosításra, eszközök beszerzésére, telepítésére és engedélyezésére, biztonságtechnikai feltételek megteremtésére, szociális infrastruktúra kiépítésére, valamint kapcsolódó építési beruházásokra és marketing tevékenység megvalósítására. Eszközbeszerzés és marketing tevékenység önállóan nem támogatható.
 - **Eredmény:** Minimum 1 darab kalandpark/élménypark kiépül 2013. december 31.-ig, erősítve a térség turisztikai potenciálját. Gazdaságfejlesztési szempontból minimum 2 fő esetben munkahelyteremtés valósul meg, valamint a kalandpark szolgáltatásait nyújtó szervezet jövedelemtermelő képessége is emelkedik.
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.5. Helyi és térségi hagyományőrző, kulturális és sportrendezvények támogatása

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV. tengely (LEADER) – Rendezvény

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/Diverzifikáció

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 45.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Helyi identitástudat fejlesztése és hagyományőrzés vidéken

Pannónia Kincse LEADER Egyesület
Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

-HPME kódolása: „C” célterülethez tartozó 1. HPME „C1”

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A térségben sokfajta témakör szerinti helyi rendezvény áll rendelkezésre a hátrányos helyzetű településeken is (falunapok, Nyúli Húsvét, Markotabödögei Uborkaparty, Rábcakapi Biofesztivál, Lampionos felvonulás a Rábcán, stb.). A sokszor turisztikai látnivalót is biztosító rendezvényeknek fontos szerepük van a térségi identitástudat fejlesztésében, illetve a hagyomány és kulturális örökség ápolásában. A rendezvényeket 95%-ban az önkormányzatok és a civilek szervezik a vállalkozók által szervezett térségi rendezvények száma rendkívül kevés.
- **Probléma/Lehetőség:** A térségi rendezvények elsősorban forráshiány miatt nem működnek a megfelelő színvonallal, másodsorban az emberek fogékonysága a kulturális programok iránt az évek múlásával fokozatosan csökken, annak ellenére, hogy a helyi identitásformálásban meghatározó szereppel bírnak.
- **Megoldás:** A térségben, minimum 3 település összefogásával megvalósuló, új és meglévő (a pályázat benyújtását megelőzően legalább egy alkalommal megszervezett) kulturális és hagyományőrző rendezvények, konferenciák, találkozók, sport rendezvények, fiatalságot támogató akciók és rendezvénysorozatok megszervezésére, valamint a rendezvények látogatottságának emeléséhez kapcsolódó marketing tevékenység támogatására.
- **Eredmény:** A támogatás eredményeként minimum 8 darab rendezvény támogatása megvalósulhat. A projektek támogatásával a rendezvényeken magasabb lesz a részt vevők száma az elkövetkezendő években. A helyi és térségi rendezvények hozzájárulnak a települési és térségi identitástudat fejlesztéséhez és formálásához, valamint a helyi adottságok megismertetéséhez. Bővül a térségi rendezvénykínálat már a következő évben is, a rendezvények színvonalas megtartásából mindhárom szféra profitálhat, hiszen a rendezvények megszervezésén és kapcsolódó sajtómegjelenéseken keresztül ismertségük egyértelműen nő.

- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.6. Helyi igényekre alapuló turisztikai kínálat fejlesztése és bővítése

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV. tengely (LEADER) – Vállalkozás alapú fejlesztés

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 120.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi jellegzetességek bevonása a gazdaságfejlesztésbe

-HPME kódolása: „B” célterülethez tartozó 3. HPME „B3”

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A térségi városok is falusias jellegű arculatot mutatnak, széleskörűen elterjedt a többségében egyéni vállalkozók által működtetett falusi szálláshelyek. Általában a frekvenciált helyen elhelyezkedő szálláshelyek a mérvadóak a térségben (lovasfogadók, panziók és kastélyszállók), a falusi magán szálláshelyek szerepe és az igényeknek megfelelő minőség alacsony. A bizonytalan jövedelemszerzési lehetőségek és gyakran magas üzemeltetési költségek miatt a magán szálláshelyek fejlesztése fokozatosan kisebb hangsúlyt kap a közösség területén. Jellemzően a turisztikai kínálatot egyéni és kisvállalkozások adják a térségben. A legjellemzőbb turisztikai ágazatok irányzatok: falusi-, agro-, kerékpáros-, lovas-, öko- aktív turizmus.
- **Probléma/Lehetőség:** A növekvő turisztikai kereslet ellenére a kínálati oldal nem kiegyensúlyozott, többnyire egymástól elkülönült kísérletekkel próbálták meg a turisztikai ágazatokat fejleszteni. Megemlíthető probléma, hogy az ide sorolt turisztikai irányvonalak szezonális jellegűek, nem biztosítanak folyamatos jövedelemszerzési lehetőséget, és erősen függenek külső hatásoktól (pl.: időjárási viszonyok). Továbbá problémát jelent a térségben az eltöltött vendégéjszakák rendkívül alacsony száma, ennek egyik oka a nem megfelelő szálláshelyek léte a térségben, a másik ok a tematikus turisztikai kínálati lehetőségek elkülönülése. Gyakran jelent problémát a térségi szintű nagyobb volumenű rendezvények esetén, hogy nem áll rendelkezésre minőségben és mennyiségben magán szálláshely, ahol a vendégek elszállásolása megtörténhet.

- **Megoldás:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület idegenforgalmi potenciáljának erősítése érdekében vidéki szálláshelyek fejlesztésére. A szálláshelyfejlesztés irányulhat: a 173/2003. (X.18.) Kormányrendelet 3.§ (2) bekezdés c) pont 1. alpontja szerinti nem üzleti célú üdülő, valamint a 239/2009 (X.20.) Kormányrendelet alapján panziók, kempingek, üdülőházak, közösségi szálláshelyek, falusi szálláshelyek fejlesztésére, valamint ezen kívül lovas turisztikai szolgáltatás és lovas pihenőhelyek kialakítására. Támogatás vehető igénybe önálló eszközbeszerzésre, amely irányulhat szálláshelyfejlesztésre, öko-, vízi-, horgász-, bor- és kerékpáros turisztikai célok megvalósítására.
 - **Eredmény:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén minimum 8 darab turisztikai fejlesztés megvalósul a LEADER program keretében, erősítve a térségi turisztikai palettát és kínálatot, ezáltal növelve a térség turisztikai jelentőségét. Helyi szereplő jövedelemtermelő képessége növekedhet, erősödik a munkahelyteremtés, illetve munkahely megtartás is.
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.7. A rendezvények szervezéséhez kapcsolódó mobil eszközök beszerzése

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV.tengely (LEADER) – Közösségi célú fejlesztés
- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció
- A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 20.000.000 Ft
- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése
- HPME kódolása: „D” célterülethez tartozó 1. HPME „D1”
- HPME felépítése:
 - **Helyzet/Adottság:** A térségben sokfajta témakör szerinti helyi rendezvény áll rendelkezésre a hátrányos helyzetű településeken is (falunapok, Nyúli Húsvét, Markotabödögei Uborkaparty, Rábcakapi Biofesztivál, Lampionos felvonulás a Rábcán, stb.). A sokszor turisztikai látnivalót is biztosító rendezvényeknek fontos szerepük van a térségi identitástudat fejlesztésében, illetve a hagyomány és kulturális örökség ápolásában. A rendezvényeket 95%-ban az

önkormányzatok és a civilek szervezik a vállalkozók által szervezett térségi rendezvények száma rendkívül kevés.

- **Probléma/Lehetőség:** A rendezvények megszervezésének és megrendezésének magas a költségvonzata, mivel a színvonalas mobil eszközök nem állnak rendelkezésre a térségben, magas bérleti díjért kell különböző gazdasági szereplőktől ezeket az eszközöket biztosítani a különböző eseményeken. Sok rendezvény a megfelelő eszközpark hiányában nem is kerül megrendezésre. A helyben, térítésmentesen elérhető rendezvényekhez kapcsolódó mobil eszközök költséghatékony megoldási lehetőséget biztosítanak mind a térségnek mind az egyes településeknek.
- **Megoldás:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén megrendezett települési vagy térségi rendezvények színvonalasabbá tételéhez kapcsolódó rendezvénysátor, fény- és hangtechnikai eszközök, mobil színpad, sörpadok és asztalok, mobil kemence, valamint kiállító standok beszerzésére. Kizárólag eszközbeszerzés támogatható.
- **Eredmény:** Minimum 2 mobil rendezvény eszközpark beszerzése megvalósul az elkövetkező években, így a térségben prognosztizálható a rendezvények megszervezéséhez kapcsolódó költségek csökkenése, mivel a települések nagy része magas díj ellenében veszik bérbe a rendezvények lebonyolításhoz szükséges eszközöket. A mobil rendezvény eszközök beszerzése már a következő évben költséghatékonyt jelent a térségnek, mivel az eszközök térítésmentesen rendelkezésre állnak a helyi rendezvények megszervezéséhez.

- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.8. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület térségének népszerűsítésére irányuló közösségi kezdeményezések

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV.tengely (LEADER) – Közösségi célú fejlesztés

- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció

-A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 20.000.000 Ft

- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Térségi és települési arculat megteremtése, valamint térségi információs bázis létrehozása

-HPME kódolása: „E” célterülethez tartozó 1. HPME „E1”

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A marketing kiadványok száma és minősége a térségben nem megfelelő, általában az önkormányzatok és a civil szervezetek pályázati forrásokon keresztül valósítják meg. Ezek néhány kivételtől eltekintve egymástól elkülönült próbálkozások a térség ismertségének növelésére. A vállalkozói szektor nem fektet nagy hangsúlyt a marketing eszközökre és PR kapcsolatok erősítésére. A helyi közösségre jellemzően elmondható, hogy az interneten keresztül történő figyelemfelkeltés kimerül néhány települési önkormányzat által üzemeltetett felületben.. A mai modern információs társadalom ellenére vannak olyan települések, amelyek is nem rendelkeznek internetes portállal, így az elérhetőségek megszerzése csak bonyolult eljárás mellett lehetséges.
- **Probléma/Lehetőség:** A marketing kiadványoknál az egyik legjelentősebb probléma a köz, a civil és a vállalkozói szféra kooperációjának hiánya. Egy önkormányzat által kiadott promóciós anyag például sokszor meg sem említi a település életében fontos szerepet betöltő civil szervezeteket és vállalkozásokat. A gyakori forráshiány miatt a kiadványok nem töltik be a rendeltetésüknek megfelelő szerepüket, hiányos információkat szolgáltatnak. A térségben élők nincsenek tisztában az online lehetőségek által kínált lehetőségekkel, jelentőségük alacsony. Probléma, hogy a létező felületek nem tartalmaznak megfelelő információt, folyamatos frissítésük nem megoldott. A promóciós tevékenység szerepe mind a helyi termékek népszerűsítésében mind a szervezetek és a térségi kínálat szempontjából nem megoldott
- **Megoldás:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület térségének népszerűsítésére irányuló marketing tevékenységre, ideértve a térségi jellegzetességeket bemutató tematikus adatbázisok, térségi honlapok, kiadványok és promóciós anyagok kialakítását, valamint helyi jellegzetességeket népszerűsítő standok és kapcsolódó szóróanyagok megvalósítására
- **Eredmény:** A térségben minimum 1 darab adatbázis megvalósul. Az adatbázis létrehozásával a Pannónia Kincse LEADER Egyesület települései vagy szervezetei egy tematikus szempont

szerint összefogásra kerülnek. Nagy előnye, hogy a településekről és a térségről szinte korlátlan információtartalom tehető közzé, amely növelheti a befektetők, betelepülők, turisták számát, és nem utolsósorban a helyi lakosság tájékoztatását. Az adatbázison kívül minimum 2 térségi marketingfejlesztés megvalósul, így a térség ismertsége növekszik, mely mind gazdasági, mind társadalmi szempontból is előnyös lesz.

- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.9. Kulturális, turisztikai és történelmi értékek bemutathatóvá tételének támogatása

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV. tengely (LEADER) – Közösségi célú fejlesztés
- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/Diverzifikáció
- A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 40.000.000 Ft
- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Helyi identitástudat fejlesztése és hagyományőrzés vidéken
- HPME kódolása: „C” célterülethez tartozó 2. HPME „C2”
- HPME felépítése:
 - Helyzet/Adottság: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület településein számos olyan épített, helyi értékeket és szakmákat bemutató épületek találhatóak, melyek egyrészt a település vagy térség adottságait, egyediségeit, illetve a kihalóban lévő, vagy nehézségekkel küzdő szakmákat kívánja bemutatni (fafaragás, kerámia, intarziázás, stb.). Jelentőségük a térségben több szinten is jelentkezik, mivel a kulturális örökség, turisztikai hasznosítás, valamint a település kép (centrális, nagyobb forgalmú helyeken találhatóak meg a falvakban) szempontjából sem elhanyagolható a szerepük.
 - Probléma/Lehetőség: A legfontosabb probléma, hogy különösen a vidéki életet tükröző épületek elhanyagolt állapotban vannak, illetve számos helyi, a falusi életet és a helyi szakmákat bemutató terek felújítása nem megoldott, ennek fő oka a rekonstrukciók magas költségvonzata. A település meghatározó kitörési pontjának alapját teremthetik meg a bemutató jellegű, a széleskörű hasznosítási lehetőségeik miatt, hiszen turisztikai és kulturális szereppel is bírnak.

- Megoldás: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület térségének népszerűsítésére irányuló marketing tevékenységre, ideértve a térségi jellegzetességeket bemutató tematikus adatbázisok, térségi honlapok, kiadványok és promóciós anyagok kialakítását, valamint helyi jellegzetességeket népszerűsítő standok és kapcsolódó szóróanyagok megvalósítására
 - Eredmény: A térségben minimum 1 darab adatbázis megvalósul. Az adatbázis létrehozásával a Pannónia Kincse LEADER Egyesület települései vagy szervezetei egy tematikus szempont szerint összefogásra kerülnek. Nagy előnye, hogy a településekről és a térségről szinte korlátlan információtartalom tehető közzé, amely növelheti a befektetők, betelepülők, turisták számát, és nem utolsósorban a helyi lakosság tájékoztatását. Az adatbázison kívül minimum 2 térségi marketingfejlesztés megvalósul, így a térség ismertsége növekszik, mely mind gazdasági, mind társadalmi szempontból is előnyös lesz.
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.10. Helyi és térségi civil szervezetek működéséhez és tevékenységeihez kapcsolódó kis értékű eszközbeszerzés támogatása

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – IV.tengely (LEADER) – Közösségi célú fejlesztés
- HPME ÚMVP LEADER jogcímhez rendelése: 413 – Életminőség/diverzifikáció
- A HPME-hez rendelt forrás meghatározása: 25.000.000 Ft
- A HPME HVS célkitűzéshez rendelése: Közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése
- HPME kódolása: „D” célterülethez tartozó 2. HPME „D2”
- HPME felépítése:
 - Helyzet/Adottság: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén számos olyan nívós civil szervezet található, amelyek az egész Közösség részére előnyös kezdeményezéseket tudnak elindítani. Sok ilyen civil szervezet a fő feladataiktól eltérően számos olyan tevékenységet lát el, amelyek a települések közösségi fejlődését és a települési identitástudatot erősítik.

Szükség van a térségben olyan civil házakra, illetve infrastrukturális háttér kialakítására ahol a civil szervezetek megfelelő feltételeket tudnak biztosítani a térség fejlődéséhez.

- **Probléma/Lehetőség:** Sokszor hiányzik a megfelelő forrásbiztosítás az infrastrukturális háttér színvonalasabbá tételéhez. A civil szervezetek forrásainak hiányában sok társadalmi szempontból előnyös kezdeményezés el sem tud indulni, valamint a helyi és térségi civil szervezetek sem tudják a feladatukat magas színvonalon ellátni.
 - **Megoldás:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén működő civil szervezetek által ellátott feladatok minőségi javítása tárgyi eszköz beszerzésének támogatása révén. A szervezetek feltételeinek javítása oly módon, hogy azzal elsősorban ne a mindennapi működésüket, hanem elsősorban az általuk végzett tevékenység megvalósulását segítse elő. Adminisztratív tevékenység ellátásához szükséges eszközbeszerzés együttes értéke nem haladhatja meg a nettó 300.000 Ft-ot.
 - **Eredmény:** Minimum 10 darab civil szervezet tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzés megvalósul, így a civil szervezetek társadalmi feladatait színvonalasabban tudja ellátni, erősítve a helyi és térségi közösségi szempontok érvényesülését.
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.11. Falumegújítás és fejlesztés

- HPME jogcímezrendelése: ÚMVP – III. tengely Falumegújítás és Fejlesztés

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A 65 település területén szinte mindenhol megtalálhatók a közösségi célokat szolgáló, nem védelem alatt álló épületek, illetve kültéri közösségi terek. Ezek a közösségi jellegű terek meghatározó fontossággal bírnak a településeken, hiszen egyrészt többnyire központi elhelyezkedésük miatt a településkép meghatározó elemei, valamint a települési civil központok, illetve közösségi programok színteréül szolgálnak.
- **Probléma/Lehetőség:** A térségi önkormányzatoknál jelentkező általános probléma a fejlettségi szinttől függetlenül, hogy a kötelező feladatellátásra allokált források fokozatos

csökkenése miatt a fejlesztésekre szánt forrásokból kell átcsoportosítaniuk. A közösségi célú terek gyakran állapotuk miatt nem tudják a teljes körű, települési igényeknek megfelelő szolgáltatásokat nyújtani.

- **Megoldás:** A kültéri és épített jellegű közösségi terek felújítása, melyek egyértelműen a településkép megformálásában és a közösségi életben meghatározó szerepet játszanak. A megoldási javaslat céljaként a települések összképének javításával biztosítani a közösségi terek alternatív hasznosítási lehetőségeinek elterjedését. A fejlesztés tartalma a helyi vagy országos védelem alatt nem álló, a település megjelenésében szereppel bíró alábbi épületek külső felújítása, a település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések
 - **Eredmény:** Az intézkedés eredményeként a települések megtartó ereje érezhetően növekszik. A közösségi terek megfelelő rekonstrukciójával, majd ezt követően célirányos hasznosítási lehetőségeinek kiaknázásával lehetővé válik a szabadidő kulturált eltöltése, a hagyományok ápolása, a generációk közötti kapcsolat ápolása is.
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.12. Turisztikai tevékenység ösztönzése

- HPME jogcímhez rendelése: ÚMVP – III. tengely – Turisztikai tevékenység ösztönzése

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A helyi közösség nagy területének legfontosabb előnye a táji sokszínűség és a helyi adottságokra épülő széles turisztikai kínálati lehetőségek. A kereslet a turisztikai értékek iránt egyre nagyobb. A térség fekvése és közlekedési lehetőségei (vasút, főutak, autópálya és repülőtér) miatt a külföldi turisták nagy része áthalad a térségen. Jellemzően a turisztikai kínálatot egyéni és kisvállalkozások adják a térségben. A legjellemzőbb turisztikai ágazatok irányzatok: falusi-, agro-, kerékpáros-, lovas-, öko- aktív turizmus.
- **Probléma/Lehetőség:** A növekvő turisztikai kereslet ellenére a kínálati oldal nem kiegyensúlyozott, többnyire egymástól elkülönült kísérletekkel próbálták meg a turisztikai ágazatokat fejleszteni. Megemlíthető probléma, hogy az ide sorolt turisztikai irányvonalak

szézonális jellegűek, nem biztosítanak folyamatos jövedelemszerzési lehetőséget, és erősen függenek külső hatásoktól (pl.: időjárási viszonyok).

- **Megoldás:** Kellő számú kezdeményezéssel párosítva a turisztikai ágazatok megteremtéséhez, illetve fejlesztéséhez szükséges alpinfrastruktúra megteremtése, kialakítása, és az irányvonalakhoz kapcsolódó eszközök beszerzése. A fejlesztés alapja a szálláshelyhez nem feltétlenül kötött - a vidéki települések természeti erőforrásaira, mezőgazdasági, erdő-, vad-, és halgazdálkodási adottságaira, közösségi-kulturális és gasztronómiai örökségére, nemzeti tájházakra, skanzenekre, borpincékre, mint vonzerőre épülő - minőségi és komplex agro- és ökoturisztikai szolgáltatások kiépítése, már működő szolgáltatások bővítése, korszerűsítése, fejlesztése és marketingje, a foglalkoztatást előmozdító fejlesztése a térségi turisztikai célterületeken.
- **Eredmény:** A megoldási javaslat eredményeként a térségi kínálat bővítése és a turisztikai vonzerő növekedése megvalósítható lenne, illetve mérhetően növekszik a térségbe látogatók száma (min. 15%-os növekedés várható). Az ingázás hatásainak csökkenése várható a helyben történő adottságok kihasználása miatt, valamint a turizmus gazdaságfejlesztési vonzata is erősödik a jövedelemszerzési lehetőségek bővülése miatt.

- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.13. Vidéki örökség megőrzése

- HPME jogcímmel rendelése: ÚMVP III. tengely – Vidéki örökség megőrzése

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A helyi és országos védelem alatt álló épületek, építmények jelentős súllyal bírnak a térségben, legtöbbjük szakrális jellegű építmény (Pannonhalmi Apátság, templomok, kápolnák, kálváriák, keresztek), de található a térségben a vidéki életet tükröző épületek (tájházak, hagyományos parasztházak). Jelentőségük a térségben több szinten is jelentkezik, mivel a kulturális örökség, turisztikai hasznosítás, valamint a település kép (centrális, nagyobb forgalmú helyeken találhatóak meg a falvakban) szempontjából sem elhanyagolható a szerepük.

- **Probléma/Lehetőség:** A legfontosabb probléma, hogy különösen a vidéki életet tükröző épületek elhanyagolt állapotban vannak, illetve számos szakrális érték felújítása nem megoldott, ennek fő oka a rekonstrukciók magas költségvonzata. A település meghatározó kitörési pontjának alapját teremthetik meg különösen a szakrális jellegű épületek, a széleskörű hasznosítási lehetőségeik miatt, hiszen turisztikai és kulturális szereppel is bírnak.
 - **Megoldás:** Megoldási javaslat a védelem alatt álló épített emlékek külső és/vagy belső felújítása, illetve a szükséges eszközök, a szakrális jellegű épületeknél külön szakembereket igénylő freskók, illetve oltárok restaurálása, a látogathatóság és a komplex lehetőségek érvényesítésének megteremtésével.
 - **Eredmény:** A megoldási javaslat elindítása után az első három évben minimum 10 db emlék felújítására kerülne sor, összekapcsolva a Nyitott Kapuk programmal és a teljes területrekonstrukcióval a szakrális és egyéb turisztikai ágazatba bekapcsolható állomáspontokat alkothatnának.
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.14. Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése

- HPME jogcímmhez rendelése: ÚMVP III. tengely – Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** helyi közösség területén rendkívül nagy a vállalkozások száma. Győr városának közelsége miatt a felvevő piac megléte adott, számos helyi vállalkozás a győri multinacionális vállalatoknak a beszállítója, különös tekintettel az agglomerációs térségben működőkre. A déli elmaradottabb területeken többnyire mezőgazdasági vállalkozások, illetve kisvállalkozások működnek. Az északi rész fő profilja a gépipar, szerszámgyártás. A terciér szektor szerepe a térségben változó tendenciát mutat az északi és déli területek viszonylatában.
- **Probléma/Lehetőség:** Fontos probléma, hogy a térségben a szolgáltatások eltérő arányban vannak jelen, sok helyen a túlnyomórészt kisvállalkozásban működő szolgáltatások

nyújtásához nincs megfelelő géppark és infrastruktúra, és a szükséges eszközök sokszor nem állnak rendelkezésre. Győr város közelsége is egyben probléma, hiszen a kínálati oldal nagymértékben ott összpontosul, mivel a nagyvárosban a szolgáltatások magasabb szinten állnak rendelkezésre.

- **Megoldás:** A helyi vállalkozásokat korszerű technológiával és eszközparkkal segíteni, hogy a túlnyomórészt agglomerálódott területeken a jelen lévő egyéni, mikro-, kis- és közép-vállalkozások saját lábukra állva teljes körű, szüntelenül magas minőséget tudjanak a fogyasztóknak nyújtani, ennek érdekében minőségbiztosítási szabványrendszerek bevezetésének támogatása, illetve a periférikus területen működő vállalkozások gazdasági felzárkóztatásának elősegítése.
 - **Eredmény:** A gazdaságfejlesztési intézkedés eredményeként a gazdasági potenciál növekszik, az intézkedésben résztvevő vállalkozásoknál min 5%-os bevétel növekedést várunk, illetve a térségi munkahelyteremtés is min 15-20 fővel növekszik az első évben, majd ezután prognosztizálható további munkahelyteremtés vagy/és megtartás, előtérbe helyezve a munkavállalás szempontjából esélyegyenlőség biztosítását (pl.: kisebbségi munkavállalók, részmunkaidős állások kismamáknak).
- Érintett települések: A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

1.15. Térségek közötti és nemzetközi együttműködés

- HPME jogcímmel rendelés: Térségek közötti és Nemzetközi együttműködés

- HPME felépítése:

- **Helyzet/Adottság:** A sikeres LEADER program kulcsfontosságú tényezője a külföldi LEADER csoportokkal és egyéb vidékfejlesztéssel foglalkozó szervezetekkel való kapcsolattartás, illetve a közös kezdeményezések, szakmai együttműködések létrehozása. A határon átnyúló partnerség alapelveinek érvényesítése a külföldi és egyben távolabbi múlttal visszatekintő európai akciócsoportok által szerzett tapasztalatok megismerésében meghatározó elem.
- **Probléma/Lehetőség:** A külföldi és térségek közötti együttműködések száma rendkívül alacsony, elsősorban a helyi szintű lekötöttségek, illetve problémamegoldásra való

összpontosítás miatt. Az együttműködési kezdeményezések többnyire külföldi oldalról indulnak és a helyi szintű affinitás hiánya miatt kimerülnek az igényfelmérés fázisában. Hiányoznak olyan külföldi példaértékű projektek ismerete, amelyek Magyarországon is sikeres kezdeményezések lehetnek.

- **Megoldás:** A projekt irány keretén belül a LEADER HACS külföldi és HACS térségén kívüli kapcsolatépítése támogatható, a legfontosabb célja a projektek és a közös szemlélet megformálásának megvalósítása, amelyek kiterjednek egyrészt a problémamegoldásra, táji egyediségek értéknövelésére, illetve megteremtik a lebonyolításhoz szükséges szakmai szintű felkészültséget is. A fejlesztés keretében támogatható az együttműködések mentén HACS határain túlnyúló turisztikai hálózat kialakítása is
 - **Eredmény:** Helyi közösség ismertsége mérhetően nő, szakmai kapcsolatok erősödnek, közös projektek megvalósulásán keresztül kézzel fogható nemzetközi eredmények jelentkeznek, későbbi projekteket generálhatnak, tematikus uniós együttműködések száma növekedhet a sikeres megvalósítás esetén 2013-ra.
- **Érintett települések:** A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 65 települése

3.5. Forrásallokáció

HPME/CÉLTERÜLET TERVEZŐ ÉS ELLENŐRZŐ TÁBLÁZAT		Pannónia Kincse LEADER Egyesület							Kód:		
III. CÉLKITŰZÉSEK		Társági gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi közösségek fejlesztése	Faukózpontú megújult elősegítő fejlesztések	Társági gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi közösségek fejlesztése	Helyi identitástudat fejlesztése és hagyományok erősítése	Községi kezdeményezések elősegítése	Társági települési arculat megteremtése, valamint társági információk bevonása a gazdaságfejlesztésbe	Társági gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi közösségek fejlesztése	Helyi identitástudat fejlesztése	Közösségi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partneriség erősítése	
HPME sorszáma	HPME címe	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
A1.	B1.	A2.	B2.	C1.	D1.	E1.	B3.	C2.	D2.		
0a	0b	0a	0b	0c	0a	0a	0a	0a	0a	0a	0a
500000000	120000000	900000000	600000000	450000000	150000000	200000000	1200000000	400000000	250000000	585000000	0000000
0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
0	1200000000	0	600000000	0	0	0	0	0	1200000000	0	0
0	0	0	630b04	630c05	630a06	630a07	630b08	630a09	630a10	250000000	250000000
630a01.	630b02	630a03	630b04	630c05	630a06	630a07	630b08	630a09	630a10	250000000	250000000

Közhívesítési útmutató	
0a	Jogcím kód / megnevezés magyarán
0b	közösségi célú
0c	vállalkozási alapú
0d	rendszervény
0d	képzés
0e	tervek és tanulmányok
0f	Társágon belüli együttműködés

A HACs név kiválasztása (a fenti rubrikában megtehető) után a HACs kód automatikusan töltődik, a teljes kód a célterület rubrikák kitöltése után áll össze.
 Kis értékű fejlesztés írás lehetősége, nem kötelező.
 A komplex fejlesztés megfogalmazása lehetősége, nem kötelező.
 Amennyiben egy célterület kis értékű, nem lehet egyszerűsített komplex is.
 A kis értékű aránya a LEADER allokált forrásból legfeljebb 10%, a gazdaságfejlesztési aránya min. 45%.
 A nem színnel jelölt céljait kitöltendők. A kódolás automatikus, referencia kód, ami nem egyezik meg az IER-ben kapott kóddal. A táblázat nem helyettesíti a célterület tervezőt, csupán a tervezést és ellenőrzést segítő eszköz, amellyel a forrásallokáció, a darabszám konfirmozás, és az átadások kiszűrése lehetséges.
 A "Céltűzés" betűjele helyett a céltűzés nevével kell beírni. A HPME címe kitöltendő.

4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések

4.1. Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

A 6/2011. (II.4.) ÚMVP Irányító Hatósági közleményben foglaltaknak megfelelően, valamint a helyi szereplők és az Egyesületi tagok HVS felülvizsgálatba való bevonásának fontosságát szem előtt tartva, Egyesületünk a Stratégia átdolgozása során mindvégig igyekezett minél szélesebb körű nyilvánosságot biztosítani.

Ennek első lépéseként Egyesületünk honlapján tájékoztattuk a tagokat és érdeklődőket a HVS felülvizsgálatának szükségességéről, esedékességéről.

A HVS felülvizsgálat indításáról szóló Hirdetményt Egyesületünk 2011.02.10-én megjelentette honlapján, valamint azt minden önkormányzatnak megküldtük kihelyezésre, annak érdekében, hogy a helyi lakosokat minél hatékonyabban tudjuk tájékoztatni az előttünk álló közös vidékfejlesztési feladatokról.

A nyilvánosság során a legnaprakészebb információkat honlapunkon megjelenítve tudtuk eljuttatni az érdeklődőkhöz. Internetes portálunkon folyamatosan beszámoltunk a felülvizsgálat aktuális állásáról. Véleményezési céllal közzétettük az aktuális szövegeket, a tervezett célterületeket, munkaanyagokat. Ennek eredményeképpen több észrevétel is érkezett hozzánk levél és e-mail formájában. Ezen kívül munkaszervezetünk irodájában folyamatos konzultációs lehetőséget biztosítottunk a felülvizsgálat teljes ideje alatt.

A 2011.02.16-ai indító megbeszélést követően a konzultáció és a nyilvánosság leghatékonyabb és legközvetlenebb formájaként összesen öt alkalommal tartottunk lakossági fórumot a stratégia felülvizsgálata kapcsán. A fórumokon ismertetésre került a felülvizsgálat folyamata, ütemezése, a nyilvánosság szükségessége és a projektötlet beadás menete. A részletes bemutatást követően a fórumon részt vevők vázolták projektötleteiket, valamint a helyi vidékfejlesztési igényeket, szükségleteket.

Az Egyesületi tagok által megválasztott Tervezői Csoport összesen hétszer ülésezett. Az első két alkalommal a térség átfogó, mindhárom szférára kiterjedő SWOT-elemzése került kidolgozásra, hiszen a térség sajátosságait figyelembe véve alakíthatóak ki azok a fő célkitűzések, melyek mentén a HVS felülvizsgálatra és kidolgozásra kerülhet. A további üléseken a beérkezett projektötletek

tartalmának ismertetése, megvitatása, strukturálása, majd a tervezett célterületek kidolgozása következett.

A HVS közgyűlés általi elfogadására 2011.03.09-én, Győrújbaráton került sor. A közgyűlés 154 igen, 0 tartózkodás és 1 ellenszavazattal úgy határozott, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia beszámolót elfogadja.

Ezt követően az összesen 173 darab beérkezett projektötletekről az Egyesület tagjai 2011.03.24-én döntöttek. Az ülés során a beérkezett projektötletek tervezett célterületek szerint, csomagokba foglalva kerültek megvitatásra és elfogadásra.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület a nyilvánosságot nemcsak a helyi szereplők, Egyesületi tagok irányába, hanem az Irányító Hatóság felé is biztosította. Az Irányító Hatósággal és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal tartott közös konzultáció során a 10 darab LEADER célterület részletes egyeztetésre, majd jóváhagyásra került.

4.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008 januárjában alakult meg széles körű társadalmi egyeztetést követően. Az Egyesület működésének fő szempontja, hogy biztosítani tudja a helyi szereplők nagyarányú bevonását a programba annak érdekében, hogy biztosítani tudják a hatékony részvételt a pályázati folyamatban és a keletkezett tervek hatékony végrehajtásában.

A munkaszervezet alkalmas a területalapú, multiszektorális, integrált stratégiák alkalmazására és lebonyolítására. Egyéb munkafeladatai:

- gazdasági potenciál egészének hasznosítása,
- alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
- a helyi lakosság aktivizálása, bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- kapcsolatteremtés, és kapcsolatrendszer illetve együttműködés kialakítása a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett
- az innováció növelése és a helyi partnerség erősítése.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület működése a LEADER alapelveknek megfelelően:

1. Terület alapú megközelítés: A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia a Pannónia Kincse 65 településének összefogásával készült el, valamint a Helyi Akciócsoport településeinek és térségében jelen lévő adottságokra, erősekre, valamint a gyengeségek és problémák

leküzdésére irányul. A HVS a HACS területén élők és működő szervezetek szellemi terméke, mivel a közös gondolkodás és a helyi projektötletek összefonódásával született meg.

2. Alulról jövő építkezés: Mind a Pannónia Kincse LEADER Egyesület, mind a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia a helyi szinten működő közsféra, civil sféra és gazdasági szereplők összefogásával jött létre. A helyi szereplők összefogásával a térségi érdek és a helyi demokrácia jóval erősebben érvényesül. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület tevékenysége továbbra is az alulról jövő kezdeményezések összefogására és felkarolására irányul a HVS megvalósítási szakaszában is.
3. Köz-és magánszféra partnersége: A Helyi tervezés és az egyesület működése a köz és magánszféra közötti együttműködés kiépítésén és további erősítésén alapul. A szférák közötti együttműködés alapvető feltétele a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósításában. A LEADER pályázatok során kialakuló együttműködés erősíti a kohéziót. A helyi partnerség kialakítása mind a tapasztalatcsere, mind a projekt megvalósítás során elengedhetetlen a LEADER program megvalósításához.
4. Innováció: A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia alapvető feltétele a helyi igények újszerű megközelítéseinek elősegítése és erősítése. Mind a pályázati kiírás, mind a projektötletek alátámasztják a termékek és szolgáltatások újszerű, innovatív jellegű hasznosítását és megvalósítását. Az innovációs folyamatokban előtérbe kerül, hogy a helyi szereplő a projekt megvalósításával a megvalósítás tervezett helye szerinti települést vagy a helyi akciócsoport által lefedett térséget tekintve olyan új terméket, vagy szolgáltatást vezet be, amely a helyi stratégiában a térségi igények között szerepelt. A helyi szereplő a projekt megvalósítása során új technológiai módszert, eljárást, új termelési, előállítási folyamatot alkalmaz. A helyi szereplő projektjével új piacot céloz meg vagy a helyi erőforrások, termékek, alapanyagok hasznosításának új módját kívánja bevezetni. A helyi szereplő a projekt megvalósítása részeként javítja tevékenységét a természeti erőforrásokkal, az energiával való gazdálkodást tekintve.
5. Integrált és ágazatközi fellépések: A 65 települést felölelő Pannónia Kincse LEADER egyesület stratégiájának alapvető célja, hogy biztosítsa egyszerre a gazdasági és társadalmi fejlődést. A kötelező minimum 45% gazdaságfejlesztési forrásallokáció mellett egyaránt fontosak a társadalmi elképzeléseket foganatosító projektek is. A HVS hozzájárul egyszerre a gazdasági, társadalmi, kulturális, környezeti és szociális megújuláshoz.

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

6. Hálózat építés és együttműködés: A LEADER pályázatok alapja az együttműködés, ide értve mind a szektorok, mind a helyi szereplők között kötött megállapodások. Ezek az együttműködések alkalmasak a térség kohéziójának erősítésére és a projektek fenntartásának biztosítására. A szoros együttműködések hatására a jövőben térségi hálózatok kialakulása várható.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület, mint Helyi Akciócsoport alkalmas a térség közösségei és gazdasági szerveződései érdekeinek megfelelő, hatékony képviseletét, valamint biztosítja a Helyi vidékfejlesztési Stratégia végrehajtáshoz és folyamatos fejlesztéshez szükséges átlátható, nyilvános működést is.

Mellékletek

5.1 A HVS felülvizsgálat során végzett tevékenységek

A HVS felülvizsgálat során mindösszesen 15 alkalommal került sor egyeztetésre, lakossági fórum, tervezői csoport ülés és közgyűlés formájában.

A HVS felülvizsgálat érdekében az alábbi helyszíneken, napokon és részvételi számmal tartottunk lakossági fórumot:

- 2011.02.17.: Bakonyszentlászló (8 fő)
- 2011.02.21.: Kóny (5 fő)
- 2011.02.22.: Pér (4 fő)
- 2011.02.23.: Tét (12 fő)
- 2011.02.24.: Pannonhalma (7 fő)

A tervezői csoport hétszer ülésezett az alábbi napokon és helyszíneken:

- 2011.02.23.: Tét (10 fő)
- 2011.03.01.: Kunsziget (13 fő)
- 2011.03.07.: Rábaszentmihály (11 fő)
- 2011.03.16.: Tárnokréti (12 fő)
- 2011.03.23.: Écs (13 fő)
- 2011.04.04.: Rábapatona (10 fő)
- 2011.05.18.: Tényő (13 fő)

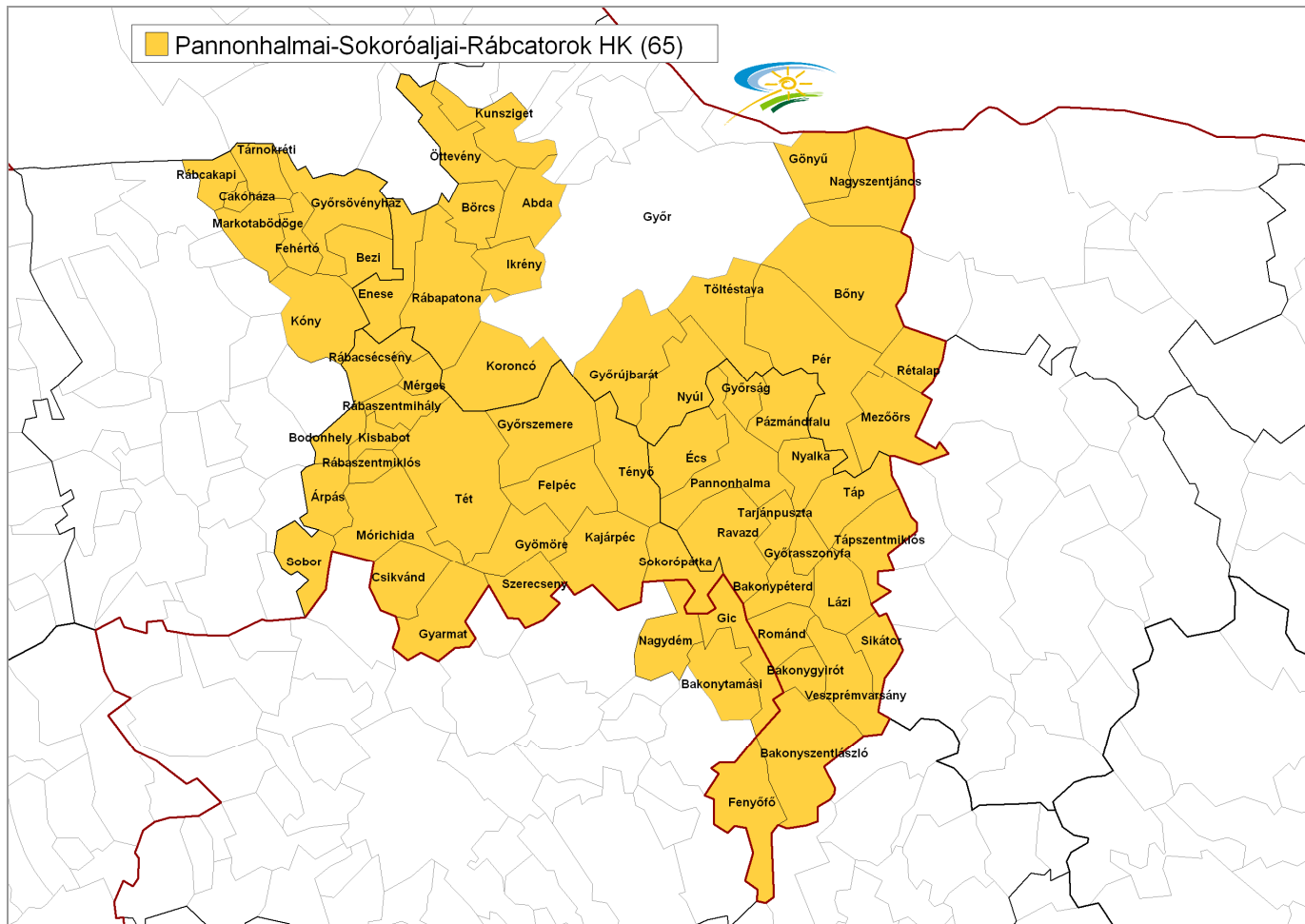
Az Egyesület többek között a HVS felülvizsgálat érdekében az alábbi napokon tartott közgyűlést, taggyűlést:

- 2011.02.16.: Győrújbarát (102 fő), indító megbeszélés, Tervezői Csoport tagjainak megválasztása
- 2011.03.09.: Győrújbarát (155 fő), HVS elfogadása, jóváhagyása
- 2011.03.24.: Győrszemere (80 fő), döntés a projektötletekről
- 2011.05.24.: Győrszemere (66 fő): A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végső elfogadása

5.2. Forrásallokáció

HPME/CÉLTERÜLET TERVEZŐ ÉS ELLENŐRZŐ TÁBLÁZAT		Pannónia Kincse LEADER Egyesület										Kód:
II. CÉLKITŰZÉSEK		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	63
HPME sorszáma												
HPME címe												
III. INTÉZMÉNYEK (HPME)												
Célterület jogcím besorolása (HVS jogcím szerint, betűjellel)		A1.	B1.	A2.	B2.	CL.	D1.	EL.	B3.	C2.	D2.	
Célterülethez alokált forrás (F)		0a	0b	0a	0b	0c	0a	0a	0b	0a	0a	
Gazdaságfejlesztési (Igen=1, nem=0)		500000000	120000000	900000000	600000000	450000000	150000000	200000000	1200000000	400000000	250000000	5850000000
Kis értékű célterület (Igen=1, nem=0)		0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	3
Komplex fejlesztés (Igen=1, nem=0; LEGFELJEBB 4 DB)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ellenőrzés (Igazságfejlesztési arány). Minimum 45%.		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ellenőrzés (kis értékű arány). Maximum 10%.		0	1200000000	0	600000000	0	0	0	1200000000	0	0	3000000000
HPME/célterület kód		630a01	630b02	630a03	630b04	630c05	630a06	630a07	630b08	630a09	630a10	
Jogcím kód / megnevezés magyarízat		A HACs név kiválasztása (a fenti rubrikában megtehető) után a HACs kód automatikusan töltődik, a teljes kód a célterület rubrikák kitöltése után áll össze. Kis értékű fejlesztés írása lehetőség, nem kötelező. A komplex fejlesztés megfogalmazása lehetőség, nem kötelező. Amennyiben egy célterület kis értékű, nem lehet egyszerre komplex is. A kis értékű arány a LEADER alokált forrásból legfeljebb 10%, a gazdaságfejlesztési arány min. 45%. A nem színnel jelölt célterület kitöltendő. A kódolás automatikus, referencia kód, ami nem egyezik meg az IER-ben kapott kóddal. A táblázat nem helyettesíti a célterület tervezőt, csupán a tervezést és ellenőrzést segítő eszköz, amellyel a forrásallokáció, a darabszám korlátozás, és az ártfedések kiszűrése lehetséges. A "Céltípus" betűjele helyett a céltípus nevét kell beírni. A HPME címe kitöltendő.										
0a	kötöttségű célú											
0b	vállalkozási alapú											
0c	rendezvény											
0d	képzés											
0e	tervek és tanulmányok											
0f	Térészen belüli együttműködés											

5.3. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület térképe

Táblázatok (statisztikai adatok összefoglaló táblázatai)

- 1. táblázat: Pannónia Kincse LEADER Egyesület lakossága 2011. január 1.-i állapotnak megfelelően (Forrás: www.gyorkozig.hu)**

Gy ri Kistérség (17 település)	
Település	Lakosok száma
Abda	3 181
B ny	2 215
Börcs	1 287
Enese	1 802
Göny	3 177
Gy rújbarát	5 935
Ikrény	1 861
Koroncó	2 048
Kunsziget	1 218
Mez örs	994
Nagyszentjános	1 869
Nyúl	4 149
Öttevény	2 930
Pér	2 394
Rábapatoná	2 490
Rétalap	572
Töltéstava	2 198
Összesen	40 320

Téti Kistérség (19 település)	
Település	Lakosok száma
Árpás	263
Bodonhely	309
Csikvánd	498
Felpéc	882
Gyarmat	1 316
Gyömöre	1 287
Gy rszemere	3 208
Kajárpéc	1 318
Kisbábó	220
Mérge	89
Mórichida	844
Rábacsécsény	607
Rábaszentmihály	526

Rábaszentmiklós	144
Sobor	291
Sokorópátka	1 100
Szerecseny	790
Tény	1 560
Tét	4 073
Összesen	19 325

Pannonhalmi Kistérség (18 település)	
Település	Lakosok száma
Bakonygyirót	162
Bakonypéterd	285
Bakonyszentlászló	1 906
Écs	1 881
Feny f	131
Gy rasszonyfa	536
Gy rság	1 498
Lázi	581
Nyalka	477
Pannonhalma	3 528
Pázmándfalu	1 007
Ravazd	1 231
Románd	318
Sikátor	345
Táp	746
Tápszentmiklós	957
Tarjánpuszta	406
Veszprémvarsány	1 035
Összesen	17 030

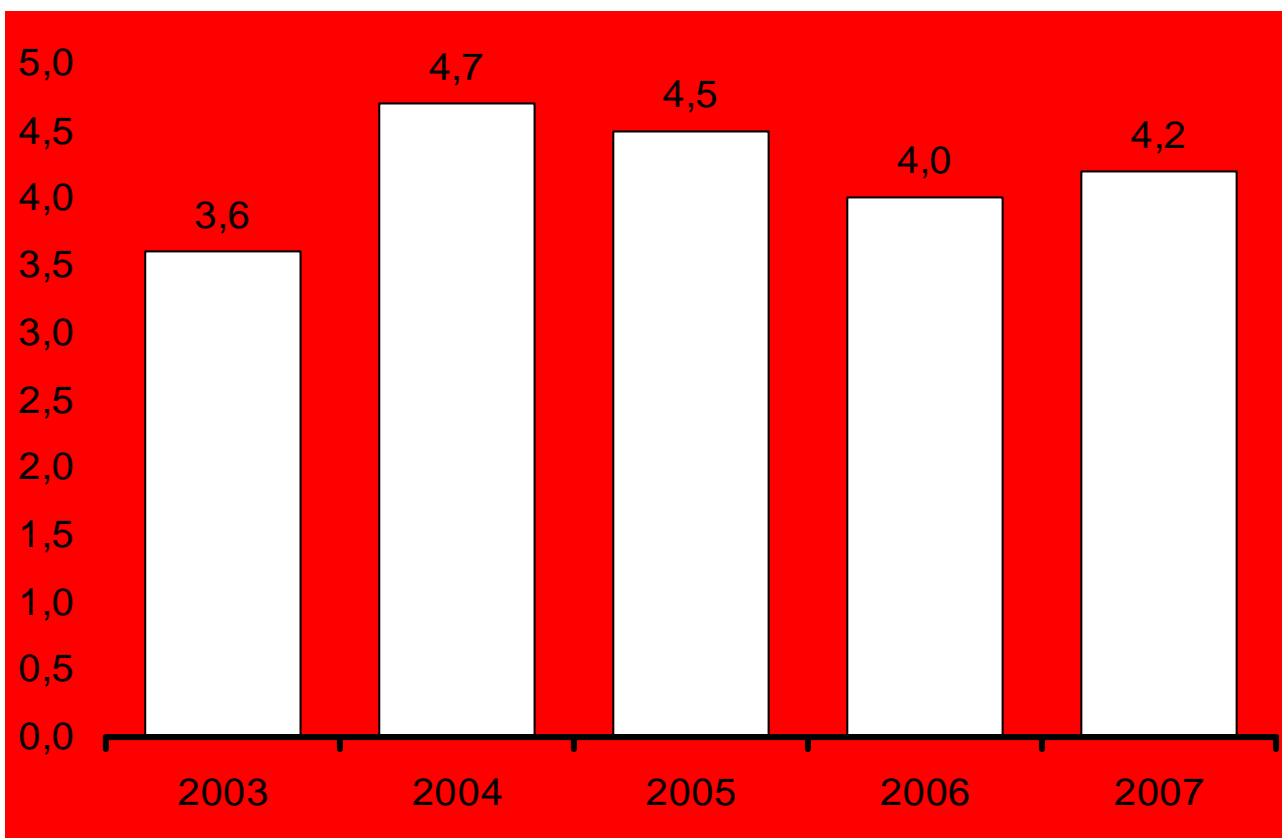
Csornai Kistérség (8 település)	
Település	Lakosok száma
Bezi	537
Cakóháza	58
Fehértó	501
Gyrsövényház	805
Kóny	2 714
Markotabödöge	495
Rábcakapi	180
Tárnokréti	210

Összesen	5 500
Pápai Kistérség (3 település)	
Település	Lakosok száma
Bakonytamási	665
Gic	471
Nagydém	383
Összesen	1 519

Pannónia Kincse LEADER Egyesület (65 település)	
Összesen	83 694

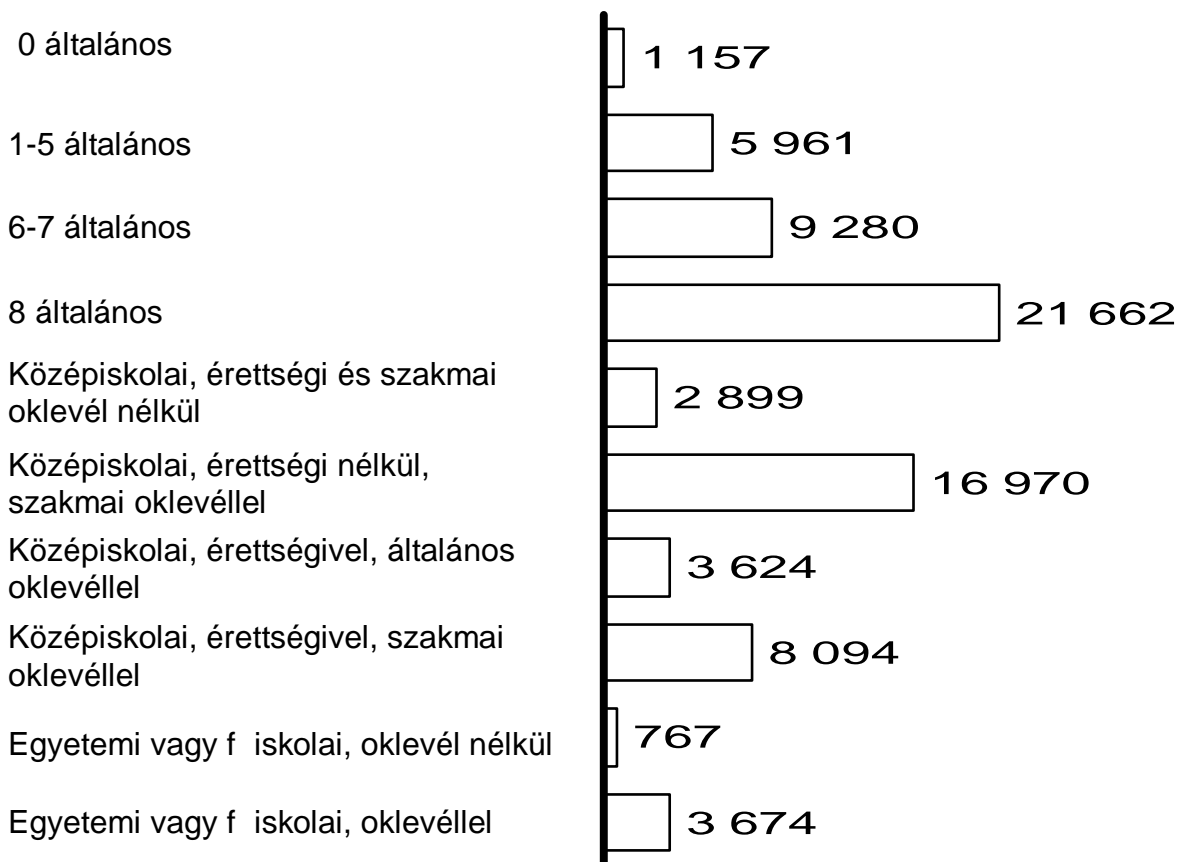
2. táblázat: Álláskeresők aránya az aktív lakosságon belül (Forrás: HVS adatbázis, KSH adatok 2008)

Álláskeresők aránya az aktív korú lakosságon belül (százalék)

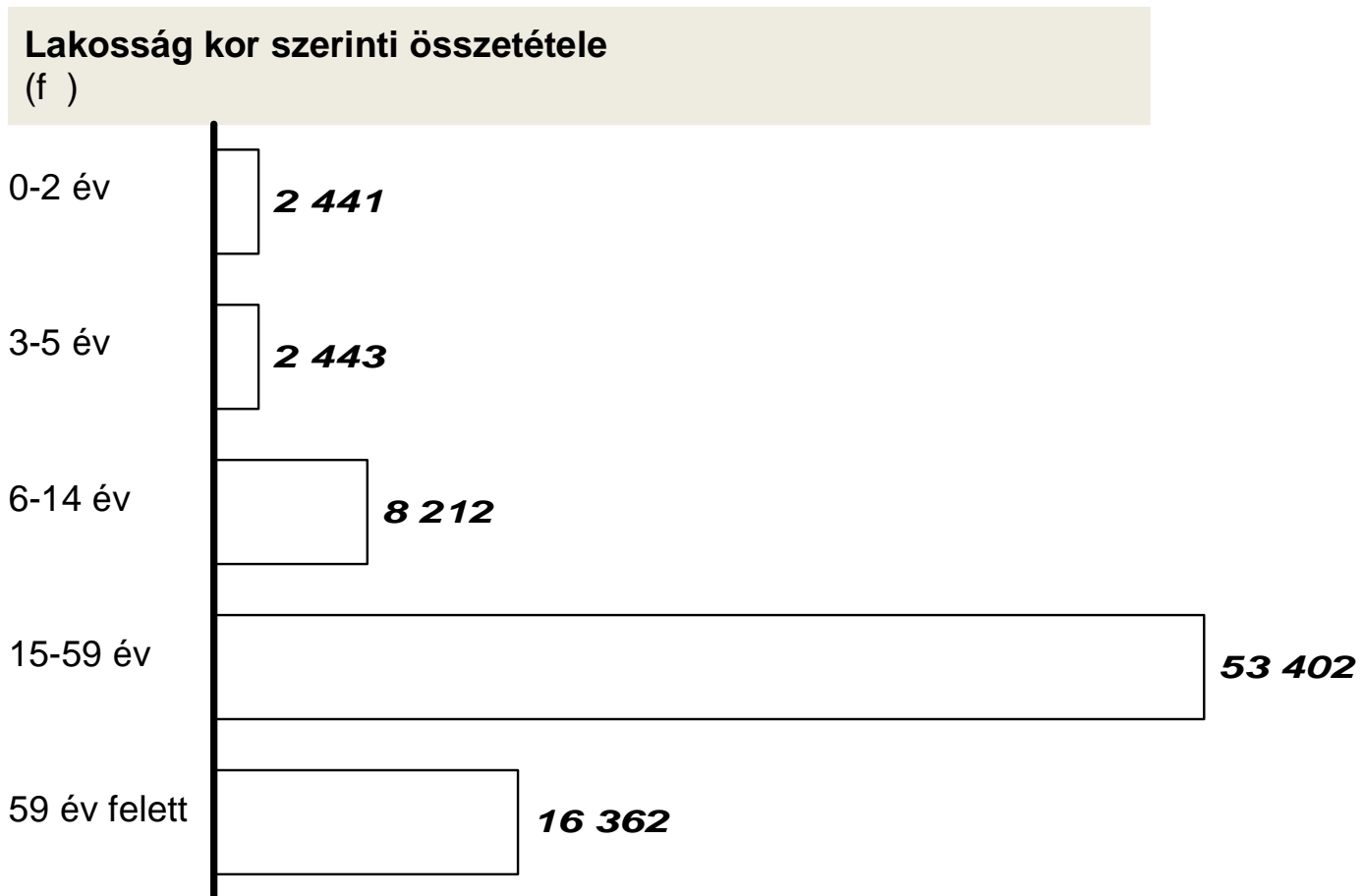

3. számú táblázat: Lakosság iskolázottság szerinti összetétele (Forrás: HVS adatbázis, KSH adatok 2008)

7 évesnél id sebb népesség végzettség szerinti összetétele (f)

4. táblázat: Lakosság kor szerinti összetétele (Forrás: HVS adatbázis, KSH adatok 2008)

5.6. A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája

- Nyugat-Dunántúli Régió Foglalkoztatottsági Stratégiája (2010-2013)
- Nyugat-Dunántúli Régió Átfogó Stratégiája (2007-2013)
- Nyugat-Dunántúli Regionális Információs Társadalom Stratégiája (2010-2013)
- Nyugat-Dunántúli Regionális Közoktatási-fejlesztési Stratégiája (2007-2013)

- Nyugat-Dunántúli Régió Szakképzési – fejlesztési Stratégiája
- Nyugat-Dunántúli Régió Turizmusfejlesztési Stratégiája (2007-2013)
- Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Program (2007-2013)
- Nyugat-Dunántúli Régió Kistérségeinek Egészségügyi Fejlesztési Terve
- Nyugat-Dunántúli Régió Külkapcsolati Stratégiája (2010-2020)
- Győri kistérség - kistérségi integrált projektcsomag 2007-13
- Pannonhalmi kistérség- kistérségi integrált projektcsomag 2007-13
- Téti kistérség- kistérségi integrált projektcsomag 2007-13
- Csornai kistérség- kistérségi integrált projektcsomag 2007-13

5.7. Fenntarthatósági alapelvek

- Helyi fenntarthatóság: Járuljon hozzá a helyi fenntarthatósághoz, azáltal, hogy nemzeti kincsként kezeli az ország egyedülálló mezőgazdasági és természeti adottságait, továbbá segítse a térség termék és nyersanyag, energia behozatal kiváltását;
- Természetmegőrző vidékfejlesztés: Egyértelműen támogatnia kell a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a genetikai állomány és a természetes térszerkezet megőrzését;
- Értékvédő gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal: A feltételesen megújuló természeti erőforrások és környezeti elemek készleteit, állapotát és önszabályozó képességét fenn kell tartani és ezeket csak megújuló képességük mértéke és üteme figyelembevételével lehet igénybe venni ;
- Ágazati integráció: Segítse elő a fenntartható közlekedéspolitika, fenntartható energiapolitika, az ökológiai szemléletű tájgazdálkodás érvényre juttatását.
- Decentralizált vidékfejlesztés: Nem vezethet a mezőgazdasági vállalkozások indokolatlan koncentrációjához, és elő kell segítenie a vállalkozások sokszínűségét, verseny-egyenlőségét;

- „Termelj helyben, fogyassz helyben”: Segítse elő a helyi piacra jutást, a közösségi önellátást, támogassa a helyi élelmiszer-termelést és forgalmazást;
- „Dolgozz helyben”: Segítse elő a helyben foglalkoztatást, a helyi kisvállalkozások fejlődését, a családi, kisközösségi gazdálkodási formák elterjesztését, támogassa a falusi életmód, a hagyományokon alapuló megélhetési formák térnyerését;
- Társadalmi méltányosság: Járuljon hozzá a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához;
- Társadalmi kohézió: Segítse, hogy a vidéki közösségek kitalálják saját jövőképüket, identitásukat, továbbá támogassa a térségek, települések társadalmi probléma importjának kikerülését (pl. városról kiköltözők vidéki szegregációja);
- Nemzedékek közötti igazságosság és társadalmi esély egyenlőség: Az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását kell megvalósítani, oly módon, hogy a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen;
- Társadalmi részvétel: Segítse a gazdatársadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztési döntésekben, támogassa a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését.